wetenschapswinkel exemplaar

knelgevallen superheffing

rapport

klaas kooistra

Landbouwuniversiteit **Wageningen**

85

KNELGEVALLEN SUPERHEFFING

Wageningen, september 1993

Klaas Kooistra

Stichting Knelgevalen Superheffing
Postbus 11
9354 ZG Zevenhuizen
05943-1831

De Stichting Knelgevallen Superheffing is in 1990 opgericht naar aanleiding van problemen die agrarische bedrijven ondervonden met de invoering van de superheffing. De Stichting behartigt de belangen van bij haar aangesloten bedrijven door middel van politieke en juridische actie en voorlichting. Daarnaast vervult zij een functie in de uitwisseling van ervaringen tussen betrokken bedrijven.

Wetenschapswinkel
Landbouwuniversiteit
Postbus 9101
6700 HB Wageningen
08370-84661/83908

De Wetenschapswinkel bemiddelt onderzoeksvragen voor organisaties die niet beschikken over de middelen om zelf onderzoek te laten uitvoeren. De vragen moeten passen in het centrale thema van de Landbouwuniversiteit "landbouw en milieu".

Vakgroep Agrarische Bedrijfseconomie
Hollandseweg1
6706 KN Wageningen
08370-84056

De Vakgroep Agrarische Bedrijfseconomie vormt een onderdeel van de Landbouwuniversiteit Wageningen. Het onderwijs en onderzoek richten zich op economische vraagstukken van (individuele) agrarische bedrijven.

W 40128

WOORD VOORAF

De Stichting Knelgevallen Superheffing heeft in het najaar van 1991 de Wetenschapswinkel Landbouwuniversiteit benaderd met de vraag, om een onderzoek te bemiddelen. De Stichting houdt zich bezig met het behartigen van de belangen van bedrijven, die als gevolg van de invoering van de quotering in de zuivel ('superheffing') in de problemen zijn geraakt. Onderzoek zou hierbij een ondersteunende rol kunnen vervullen.
De Wetenschapswinkel heeft zich vervolgens tot de Vakgroep Agrarische Bedrijfseconomie gewend. De vakgroep werd gevraagd of ze bereid was een onderzoek(st)er tijdelijk in dienst te nemen om dit onderzoek uit te voeren. Tevens werd de vakgroep gevraagd of ze de begeleiding wilde verzorgen. De vakgroep stond hier welwillend tegenover. Vervolgens is ir. Klaas Kooistra op contractbasis aangetrokken om het onderzoek uit te voeren. Vanuit de vakgroep werd hij begeleid door Ir. Gerard Giesen.
Het resultaat van hun inspanningen ligt hier voor u.
In dit rapport wordt de aandacht met name gevestigd op de afbakening van knelgevallen en de relevante regelgeving hieromtrent. Het biedt voor de stichting aanknopingspunten om de problematiek verder bij de kop te pakken.
Gedurende het onderzoek is de voortgang regelmatig besproken in een begeleidingscommissie waarin zitting hadden:
Anneke Marinus, Fer Royen, Aalt van der Horst, allen van de Stichting Knelgevallen Superheffing, Gerard Giesen (LUW), Klaas Kooistra (onderzoeker), Marijke Dohmen (Wetenschapswinkel Landbouwuniversiteit). De discussies over opzet, voortgang en resultaten van het onderzoek hebben steeds in een uitstekende sfeer plaatsgevonden.
Bij de Stichting Knelgevallen Superheffing bestond de behoefte om een eigen toelichting te geven op het onderzoek en de resultaten ervan. Deze toelichting is als "Deel I" opgenomen in het rapport. Zij hoopt hiermee enerzijds de toegankelijkheid van het onderzoek voor "buitenstaanders" te vergroten, anderzijds wil zij haar eigen opvattingen presenteren.
Deel II presenteert de resultaten van het onderzoek.

De kosten van het onderzoek zijn gedragen door de Wetenschapswinkel.
Eenieder die op enige wijze een bijdrage heeft geleverd aan het onderzoek willen wij hartelijk danken. Hierbij denken we vooral aan degenen die meegewerkt hebben aan de interviews. Zonder hun medewerking had dit rapport niet tot stand kunnen komen.
Daarnaast zijn we dank verschuldigd aan Mr. M. van der Velde, die de onderzoeker heeft bijgestaan met juridische adviezen.
Tenslotte spreken we onze dank uit aan Johan Weerkamp, die de Stichting met raad en daad ondersteunt.

Anneke Marinus (Stichting Knelgevallen Superheffing)
Gerard Giesen (Vakgroep Agrarische Bedrijfseconomie)
Marijke Dohmen (Wetenschapswinkel)

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF

DEEL I TOELICHTING BIJ HET RAPPORT "KNELGEVALLEN SUPERHEFFING" DOOR DE STICHTING KNELGEVALLEN SUPERHEFFING

1 INLEIDING 1

2 DE STICHTING KNELGEVALLEN SUPERHEFFING EN HET ONDERZOEK 1

3 AANPAK VAN HET ONDERZOEK 3

4 CONCLUSIES MET BETREKKING TOT DE ONDERZOCHTE BEDRIJVEN 6

5 CONCLUSIES VAN DE STICHTING 8

DEEL II VERSLAG VAN HET ONDERZOEK

HOOFDSTUK 1 INLEIDING 1

HOOFDSTUK 2 AANPAK VAN HET ONDERZOEK 3

HOOFDSTUK 3 VAN REGELGEVING TOT KNELGEVALLEN 7

3.1 De EEG-Verordening betreffende de quotering in de zuivelsector 7
3.2 De Nederlandse invulling 7
3.3 Aanvullingen op de BS van 18 april 1984 8
3.4 Evaluatie 9

HOOFDSTUK 4 DEFINIËRING VAN CATEGORIEËN KNELGEVALLEN . . 11
4.1 Definiëring 11
4.2 Indeling van de onderzochte bedrijven in categorieën 11
4.2.1 Een laag produktiepeil per koe 12
4.2.2 Groei, investeringen en een lage benutting van de stalling 12
4.2.3 Misleide bedrijven 13
4.2.4 Conclusie 13
4.3 Omstandigheden die kunnen leiden tot mogelijke knelgevallen 14
4.4 De gevolgen voor de benoemde categorieën 15
4.4.1 Gevolgen voor de categorie met een laag produktiepeil per koe 15
4.4.2 Gevolgen voor de categorie met groei, investeringen en lage benutting van de stalling 16
4.4.3 Gevolgen voor de categorie misleide bedrijven 16
4.5 Conclusie 16

HOOFDSTUK 5 DE CATEGORIEËN VOORZIEN VAN CRITERIA 17
5.1 Een laag produktiepeil per koe 18
5.1.1 Aanknopingspunten met de EEG-Verordening en met de Ministeriële regelingen 18
5.1.2 Conclusie 22
5.1.3 Consequentie voor de categorie met een laag produktiepeil per koe 22
5.2 Groei, investeringen en een lage benutting van de stalling 22
5.2.1 Aanknopingspunten met de EEG-Verordeningen en met de Ministeriële regelingen 23
5.2.2 Conclusie 28
5.2.3 Consequentie voor de categorie groei, investeringen en een lage benutting van de stalling 28
5.3 Misleide bedrijven 29

HOOFDSTUK 6 SAMENVATTING EN CONCLUSIES 31

LITERATUURLIJST 33

BIJLAGEN 35

DEEL I

TOELICHTING BIJ HET RAPPORT "KNELGEVALLEN SUPERHEFFING" DOOR DE STICHTING KNELGEVALLEN SUPERHEFFING

1. INLEIDING

In het tweede deel van dit rapport worden de resultaten weergegeven van een onderzoek, dat is verricht in opdracht van de Stichting Knelgevallen Superheffing.
In deze toelichting wil de Stichting haar motieven en ideeën bij het onderzoek toelichten.
Voor de duidelijkheid willen we erop wijzen, dat we niet diep in zullen gaan op de inhoud van het onderzoek als zodanig. Dat spreekt als het goed is voor zichzelf, waar het gaat om de problematiek die aan de orde is. Hetzelfde geldt voor de geschiedenis van de Superheffing.
Het gaat ons in deze toelichting meer om onze eigen opvattingen.
Wij hebben de Wetenschapswinkel benaderd op een moment, dat allerlei andere initiatieven zonder resultaat leken te blijven. Deze initiatieven lagen vooral op het vlak van juridische procedures, politieke lobby, publiciteit en ondersteuning van lotgenoten. Hoewel tot op de dag van vandaag nog niet helemaal duidelijk is, wat de jurische procedures nog kunnen opleveren, lijkt de tijd ons rijp het onderzoeksrapport te presenteren en daaraan wat eisen en aktiepunten te koppelen. Ook daarop zullen we later in deze toelichting terugkomen.

2. DE STICHTING KNELGEVALLEN EN HET ONDERZOEK

De Stichting Knelgevallen Superheffing is opgericht op 6 januari 1990. Het doel van de Stichting is opnieuw een perspectief te bieden aan bedrijven die als gevolg van de invoering van de superheffing zodanig in de problemen zijn gekomen dat de voortzetting van het bedrijf onzeker is geworden. Ongeveer 60 melkveehouderijbedrijven zijn aangesloten bij de Stichting. De onderzoeksvraag, waarmee de Stichting uiteindelijk de Wetenschapswinkel heeft benaderd is te splitsen in twee delen:

A Is het mogelijk een nieuwe categorie knelgevallen te benoemen waarvoor in de BS en de aanvullingen daarop, onvoldoende voorzieningen zijn getroffen?
B Is het mogelijk deze categorie knelgevallen duidelijk af te bakenen met objectieve criteria?

Voor de Stichting en voor derden moest middels onderzoek onmiskenbaar duidelijk worden dat voor de bedrijven in de categorie knelgevallen onvoldoende voorzieningen zijn getroffen. Daarnaast moest inzicht worden verkregen in de

vraag, of en zo ja op welke wijze criteria zijn te formuleren die een nieuwe voorziening t.b.v. de onderscheiden knelgevallen vereist.
De op te stellen criteria dienen als een schild te werken: alleen de bedrijven die voldoen aan de gestelde criteria worden in de categorie knelgevallen toegelaten. Voor deze knelgevallen dienen vervolgens nieuwe voorzieningen te worden getroffen.
Met name op dit punt hebben we er behoefte aan een toelichting te geven:

* In de eerste plaats is het onderzoek uitgevoerd door middel van een case-study. Het pretendeert dus niet dat het representatief is voor alle bedrijven die zich bij de Stichting hebben aangesloten. De resultaten van het onderzoek worden evenwel door de Stichting gebruikt om met duidelijk beargumenteerde voorstellen naar buiten te treden om daarmee op korte termijn steun te verwerven voor de gecreëerde en nog te creëren categorie knelgevallen.
* In de tweede plaats is er een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden geformuleerd, waaraan nieuwe categorieën en critaria zouden moeten voldoen. Het is uiteraard niet zo, dat deze willekeurig zijn gekozen. Het is echter zeer wel mogelijk argumenten te geven voor de keuze van andere uitgangspunten en randvoorwaarden, die tot andere definities leiden. We willen er echter wel voor waken, dat de in het onderzoek gekozen voorwaarden te absoluut worden gehanteerd. Ze moeten worden beschouwd als voorbeeld. De Stichting pretendeert met het onderzoek niet de wijsheid in pacht te hebben, waar het gaat om nieuwe categorieën en criteria. Ze pretendeert slechts door middel van dit onderzoek aan te tonen dat het mogelijk is, gegeven bepaalde kaders nieuwe regelingen te treffen voor knelgevallen. De Stichting verkeert niet in de positie ook aan te geven op welke wijze dat dan zou moeten gebeuren. Dat is aan de politiek.
* Tenslotte heeft de Stichting een eigen uitgangspunt gekozen, waar het gaat om de bedrijven, die wat haar betreft in aanmerking komen voor hernieuwde beoordeling: alleen die bedrijven die zich tot op heden hebben aangesloten bij de Stichting worden beschouwd als potentiële knelgevallen (enkele uitzonderingen daargelaten).
  De gedachte hierachter is, dat de Stichting lang en vaak genoeg in de publiciteit geweest is, om bij iedereen, die het aangaat bekend te zijn. De bedrijven die werkelijk in de problemen zijn gekomen hebben zich intussen wel kenbaar gemaakt.

3. AANPAK VAN HET ONDERZOEK

Voor de duidelijkheid willen we de gekozen aanpak kort samenvatten.
Het is gebaseerd op de individuele gegevens van 12 bedrijven, die bij de Stichting aangesloten zijn.
De resultaten van het onderzoek zijn niet te vertalen naar het gehele bestand van bedrijven, dat bij de Stichting is aangesloten, aangezien de selectie van de 12 bedrijven op basis van subjectieve criteria heeft plaatsgevonden.
Het onderzoek is uitgevoerd door middel van interviews.
Doel was inzicht te krijgen in de manier waarop bij verschillende bedrijven de instelling van de superheffing tot problemen heeft geleid.

Naast de interviews met melkveehouders zijn er gesprekken gevoerd met mensen van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, het Landbouwschap, het Produktschap voor Zuivel, wetenschappers, politici, standsorganisaties en juristen.

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, zijn de bedrijven beoordeeld in 5 stappen:

1. geef een definitie van een knelgeval;
2. deel de 12 bedrijven in categorieën in op grond van de definitie en op grond van de resultaten van de interviews;
3. geef aan voor welke bedrijfsomstandigheden binnen de benoemde categorieën onvoldoende voorzieningen zijn getroffen in de Nederlandse regelgeving. De bedrijven waar het om gaat kunnen aangemerkt worden als mogelijke knelgevallen.
4. geef aan onder welke EEG-Verordening de benoemde categorieën kunnen vallen;
5. geef de objectieve criteria voor deze categorie zodat alleen de onevenredig benadeelde bedrijven tot de categorie van knelgevallen toegelaten worden. De bedrijven die deze toetsing doorstaan worden aangemerkt als knelgevallen. De criteria moeten voldoen aan de EEG-Verordening uit stap 4.

Voor de 12 geselecteerde bedrijven leidde dit tot de volgende definities en categorieën:

Definitie van Knelgeval.

Een ondernemer die door een omstandigheid getroffen is die hem verhinderd heeft de produktie op peil te houden, en daardoor in het referentiejaar een lage produktie c.q. referentie heeft in vergelijking met de produktiecapaciteit in het referentiejaar.

De definitie van knelgeval met de uitwerking van het produktiepeil is, te zamen met het resultaat van de interviews, uitgangspunt voor het formuleren van 2 categorieën bedrijven. Een derde categorie bestaat uit bedrijven die niet zijn te vatten in één van de twee categorieën:

Categorieën

I. Een laag produktiepeil per koe (4 van de onderzochte bedrijven)

II. Groei, investeringen en een lage benutting van de stalling (6 bedrijven)

III. Misleide bedrijven (2 bedrijven)

De Beschikking Superheffing heeft in grote lijnen voorzieningen getroffen voor deze omstandigheden middels het opnemen van 5 categorieën bijzondere omstandigheden. Na onderzoek op de 12 bedrijven blijken voor twee omstandigheden onvoldoende voorzieningen te zijn getroffen. Deze zijn:

- besmettelijke veeziekten;
- omstandigheden die van directe invloed zijn op de arbeidsinzet van de ondernemer.

Uitgangspunten

Onder andere op basis van deze twee omstandigheden is een viertal uitgangspunten geformuleerd:

1. De omstandigheden die de arbeidsinzet van de ondernemer beïnvloeden en de besmettelijke veeziekten kunnen ook indien zij voorkomen vóór 1982 nog steeds van invloed zijn op het produktiepeil in het referentiejaar 1983. Dit voortslepende karakter komt niet voor bij de andere omstandigheden zoals diefstal/ongelukken, onteigening en ernstige natuurrampen zoals die

omschreven worden in de BS. Een ondernemer kan problemen hebben om de produktie per koe of het totale aantal koeien op peil te houden of te brengen wanneer sprake is van de 2 genoemde omstandigheden. Indien dus een omstandigheid die de arbeidsinzet van de ondernemer beïnvloedt of een besmettelijke veeziekte zich eerder dan 1982 heeft voorgedaan kan wel sprake zijn van een knelgeval.

2. Een veehouder moet de mogelijkheid hebben een investering in stallingen terug te verdienen. Als sprake is van één van de twee genoemde omstandigheden en deze plaatsvond vóór 1982 kan dit de veehouder hebben verhinderd de capaciteit in 1983 volledig te benutten. In deze gevallen kan sprake zijn van een knelgeval.

3. De BS voorziet in voldoende mate in grondtransacties. Ondernemers die hun toe- of afwijzing niet geaccepteerd hebben en geïnvesteerd hebben in grond worden niet beschouwd als knelgeval omdat grond een alternatieve gebruiksmogelijkheid heeft. Grond is daarnaast waardevast.

4. T.a.v. afspraken met overheidslichamen moet de veehouder kunnen verwachten dat dit niet leidt tot het niet mogen leveren van melk omdat in het referentiejaar geen melk is geleverd.
T.a.v. adviezen van de Rijkslandbouwvoorlichting heeft de veehouder zijn eigen verantwoordelijkheid betreffende het wel of niet opvolgen van deze adviezen.

Randvoorwaarden

Tenslotte is nog een tweetal randvoorwaarden geformuleerd:

* De benoemde categorieën dienen te vallen binnen de EEG-verordeningen;
* Er wordt gestreefd naar gelijke behandeling ten opzichte van ondernemers die de quotumtoewijzing wel hebben geaccepteerd.

4. CONCLUSIES MET BETREKKING TOT DE ONDERZOCHTE BEDRIJVEN

De gehanteerde onderzoeksmethode vormt op deze wijze een trechter, die samengevat kan worden als volgt:

Definitie knelgeval
¦
¦
Categorieën
¦
¦
Uitgangspunten
Randvoorwaarden
¦
¦
Criteria

Toepassing van bovenstaande trechter op de situatie van de 12 onderzochte bedrijven levert de volgende beoordeling op:

I Een laag produktiepeil per koe

Van de 12 geïnterviewde bedrijven vielen vier bedrijven binnen de categorie van een laag produktiepeil per koe. Van deze 4 bedrijven bleef 1 bedrijf over na hantering van de 4 geformuleerde uitgangspunten. Na toevoeging van criteria valt ook dit bedrijf binnen de categorie knelgevallen.

II Groei, investeringen en een lage benutting van de stalling

Van de 12 geïnterviewde bedrijven vielen er 6 binnen de benoemde categorie van groei, investeringen en een lage benutting van de stalling. Één bedrijf viel af omdat het investeringen in grond betrof. Van de overige 5 bedrijven blijkt voor 2 bedrijven de toetsing aan de criteria positief uit te vallen. Deze 2 bedrijven vallen derhalve binnen de categorie knelgevallen.

III Misleide bedrijven

Deze categorie bedrijven kan niet onder een EEG-Verordening gebracht worden. Het betreft hier een categorie bedrijven die in het referentiejaar geen melk hebben afgeleverd. Deze bedrijven zijn een overeenkomst met de overheid aange-

gaan. Deze overeenkomst zou leiden tot melkproduktie in 1983. Dit onvrijwillige uitstel van investeringen en het onvrijwillige uitstel van de start van het bedrijf wordt toegeschreven aan het handelen van de overheid. Het betreft procedures waarvan de extreem lange tijdsduur niet voorzien kon zijn.
De twee bedrijven in deze categorie beantwoorden niet aan de eerstgenoemde randvoorwaarde. In het onderzoeksrapport wordt voorgesteld deze onderscheiden categorie van knelgevallen individueel te beoordelen. De Stichting onderschrijft dat voorstel. De criteria waarop deze bedrijven getoetst moeten worden zijn:

- redelijkheid,
- billijkheid en
- de overheid moet als een betrouwbare partner handelen, doelend op de gewekte verwachtingen en de termijnen van procedures.

Bovenstaande consequenties zijn hieronder schematisch weergegeven

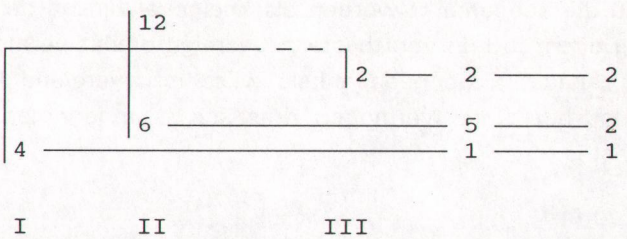

Consequenties voor de onderzochte bedrijven[1]

Uit het schema blijkt dat van de 12 onderzochte bedrijven 3 bedrijven worden aangemerkt als knelgeval (categorie I en II). Daarnaast bevinden zich in de derde categorie 2 bedrijven die individueel beoordeeld moeten worden.

[1] Voor de lezer van het rapport is niet na te gaan, of de toepassing van de "trechter" op de onderzochte bedrijven correct is gebeurd. Er konden in het rapport geen gegevens over de bedrijven worden opgenomen omdat daardoor de herkenbaarheid te groot en de privacy bedreigd zou worden.

5. CONCLUSIES VAN DE STICHTING

Wanneer we teruggaan naar de onderzoeksvragen, is het voor de Stichting duidelijk dat beide vragen met "ja" kunnen worden beantwoord.
A Het is mogelijk een nieuwe categorie knelgevallen te benoemen waarvoor in de BS en de aanvullingen daarop, onvoldoende voorzieningen zijn getroffen.
B Het is mogelijk deze categorie knelgevallen duidelijk af te bakenen met objectieve criteria.

Meer pretenties wil de Stichting met dit onderzoek niet hebben. Zoals in de inleiding reeds is verwoord, vindt zij, dat nu de bal bij de politiek ligt. Het onderzoek geeft een voorbeeld van een gedachtengang. Met dit voorbeeld achter de hand kan de politiek waterdichte en betrouwbare criteria ontwikkelen om tot hernieuwde toetsing van de bedrijven die zich bij de Stichting hebben aangesloten.
De op te stellen criteria dienen als een schild te werken: alleen de bedrijven die voldoen aan de gestelde criteria worden in de categorie knelgevallen toegelaten.
De bedrijven die aangemerkt worden als knelgeval zijn na de invoering van de superheffing direct in hun voortbestaan bedreigd omdat vermogen dat geïnvesteerd is in capaciteit, op geen enkele wijze terugverdiend kon worden. Het gevolg is dat het eigen vermogen drastisch is afgenomen en faillissement onafwendbaar is.

Aalt van der Horst
Anneke Marinus
Stichting Knelgevallen Superheffing

DEEL II

VERSLAG VAN HET ONDERZOEK

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

De Nederlandse melkveehouder werd in 1984 geconfronteerd met de melkquotering. Deze produktiebeperkende maatregel heeft bij diverse bedrijven diepe sporen nagelaten. Tijdens de invoering van de quotering zijn bijzondere quota toegewezen aan speciale groepen producenten. In de Beschikking superheffing (BS) en in aanvullende regelingen zijn daartoe voor deze groepen speciale voorzieningen getroffen. Zoals bij vele regelingen waarbij grenzen worden getrokken, zijn er ook bij de invoering van de superheffing gevallen die niet aan de geformuleerde criteria voldoen. Mede hierdoor heeft een aantal melkveehouders niet het quotum gekregen waarop zij dachten recht te hebben. In eerste instantie heeft men individueel geprobeerd om extra quotum te verkrijgen. Daar dit niet wilde lukken, is besloten tot de oprichting van de Stichting Knelgevallen Superheffing, om de krachten te bundelen. De oprichting vond plaats op 6 januari 1990. Het doel van de Stichting is opnieuw een perspectief te bieden aan bedrijven die als gevolg van de invoering van de superheffing zodanig in de problemen zijn gekomen dat de voortzetting van het bedrijf onzeker is geworden. Ongeveer 60 veehouderijbedrijven zijn aangesloten bij de Stichting.
De toenmalige Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij heeft de Tweede Kamer in juli 1990 weten te overtuigen dat het niet gewenst was nieuwe voorzieningen te treffen voor deze groep van producenten. De invoeringsfase van de superheffing betreffende de toedeling van quota aan specifieke categorieën, was daarmee afgesloten.
De Stichting heeft vervolgens de Wetenschapswinkel benaderd met een verzoek om een wetenschappelijk onderzoek. Twee onderzoeksvragen zijn geformuleerd:

A Is het mogelijk een nieuwe categorie knelgevallen te benoemen waarvoor in de BS en de aanvullingen daarop, onvoldoende voorzieningen zijn getroffen?
B Is het mogelijk deze categorie knelgevallen duidelijk af te bakenen met objectieve criteria?

Vraag A is van belang omdat niet duidelijk is of alle bedrijven die zich bij de Stichting hebben aangesloten, als knelgeval aangemerkt kunnen worden. Voor de Stichting en voor derden moet onmiskenbaar duidelijk worden dat voor de bedrijven in de categorie knelgevallen onvoldoende voorzieningen zijn getroffen.
Vraag B is van belang omdat deze vraag moet leiden tot een voorstel betreffende de criteria die een nieuwe voorziening vereist. De op te stellen criteria dienen als

een schild te werken; alleen de bedrijven die voldoen aan de gestelde criteria worden in de categorie knelgevallen toegelaten en derhalve aangemerkt als knelgevallen. Voor deze knelgevallen dienen vervolgens nieuwe voorzieningen te worden getroffen.
De voorzieningen die in de Nederlandse regelgeving zijn getroffen ten behoeve van melkveehouders die in een bijzondere situatie verkeren, vallen allen binnen de EG-regelingen. Een randvoorwaarde is dat de nieuwe categorie knelgevallen eveneens binnen de EG-regelingen valt.
Dit onderzoek betreft een case-study en pretendeert dus niet dat het representatief is voor alle bedrijven die zich bij de Stichting hebben aangesloten. De resultaten van het onderzoek worden evenwel door de Stichting gebruikt om met duidelijk beargumenteerde voorstellen naar buiten te treden om daarmee op korte termijn steun te verwerven voor de gecreëerde categorie knelgevallen.
Het rapport dat voor u ligt is het resultaat van dit onderzoek. In hoofdstuk 2 wordt uitgelegd hoe het onderzoek is aangepakt. Aangegeven is hoe meer inzicht is verkregen in de belangrijke kenmerken van de groep benadeelde bedrijven en hoe de afbakening van de nieuwe categorie knelgevallen tot stand is gekomen. In hoofdstuk 3 wordt de EG-regelgeving en de daarvan afgeleide Nederlandse regelgeving betreffende de melkquotering, kort weergegeven. Daarna wordt geschetst hoe deze regelgeving heeft geleid tot gevallen die hun toewijzing of hun afwijzing van extra quotum niet geaccepteerd hebben. In hoofdstuk 4 wordt de definitie gegeven van een knelgeval. Die definitie is uitgangspunt voor het benoemen van consistente categorieën. Vervolgens wordt aangeven voor welke situaties wel en voor welke situaties niet voldoende voorzieningen zijn getroffen in de huidige regelingen. In hoofdstuk 5 worden de consistente categorieën die in hoofdstuk 4 zijn benoemd nauwkeuriger afgebakend. De benodigde criteria worden afgeleid van de criteria die in de huidige regelgeving opgenomen zijn. Ten slotte volgen in hoofdstuk 6 de samenvatting en de conclusies.

HOOFDSTUK 2 AANPAK VAN HET ONDERZOEK

De gegevens die nodig zijn voor deze studie zijn verzameld bij de bron van deze gegevens. Dit zijn bedrijven die zich aangesloten hebben bij de Stichting. Hoewel van deze bedrijven een dossier aanwezig is, is toch gekozen voor een persoonlijke benadering van deze bedrijven. Een bezoek aan het bedrijf was hier onderdeel van.

Het onderzoek is gebaseerd op de gegevens van 12 bedrijven. De voorbereiding, het bezoek en de verwerking van de verzamelde gegevens vergen te veel tijd om meer bedrijven mee te nemen in het onderzoek. Een minimum aantal van 12 bedrijven is gekozen om voldoende inzicht te krijgen in de range van problemen die voorkomen op de bedrijven.

De keuze van de bedrijven is gedaan op basis van een selectie uit het "ledenbestand" van de Stichting Knelgevallen Superheffing (de Stichting kent geen leden alleen een bestuur). Bij de keuze is als uitgangspunt genomen dat onder de 12 bedrijven:

a. uiteenlopende problemen voorkomen en

b. zowel "echte knelgevallen" als minder "echte knelgevallen" voorkomen.

Eerst is bij twee bedrijven een verkennend onderzoek gedaan. Dit onderzoek is uitgevoerd door middel van interviews. Dit waren open interviews zodat alle van belang zijnde zaken aan het licht konden komen. Het doel was te onderzoeken welke kenmerken van belang zijn voor deze studie en inzicht te krijgen in de problematiek op de bedrijven. Vervolgens kon op de overige 10 bedrijven de aandacht gericht worden op deze kenmerken.

Bij deze 10 bedrijven is de zgn. veld-studie vervolgd. Deze studie is een onderzoek dat op basis van de verkregen inzichten dieper ingaat op de van belang zijnde kenmerken van de betreffende bedrijven (zie ook Churchill, 1987). Deze veld-studie is uitgevoerd door middel van interviews, ondersteund met stukken uit de aanwezige dossiers.

Na deze interviews zijn de gegevens geanalyseerd met als doel te komen tot een oplossing voor de gestelde onderzoeksvragen A en B. Daartoe zijn de onderzoeksvragen vertaald naar 5 opgaven. De opgaven die voortvloeien uit onderzoeksvraag A zijn:

1 geef een definitie van een knelgeval;

2 benoem consistente categorieën op grond van de definitie en op grond van de resultaten van de veld-studie;
Deze vraag moet leiden tot de invulling van figuur 2.1.

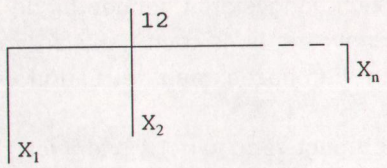

figuur 2.1 Indeling van 12 bedrijven in een aantal te benoemen categorieën;
X_1 geeft het aantal bedrijven in de eerste categorie aan enz.

3 geef aan voor welke bedrijfsomstandigheden binnen de benoemde categorieën onvoldoende voorzieningen zijn getroffen in de Nederlandse regelgeving. De bedrijven waar het om gaat kunnen aangemerkt worden als mogelijke knelgevallen.
Deze vraag moet leiden tot de invulling van de volgende figuur:

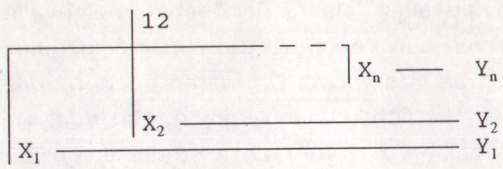

figuur 2.2 Het aantal bedrijven (Y) per benoemde categorie die aangemerkt kunnen worden als mogelijke knelgevallen;
Y_1 is het aantal mogelijke knelgevallen in categorie 1 enz.

De opgaven die voortvloeien uit onderzoeksvraag B zijn:

4 geef aan onder welke EEG-Verordening de benoemde categorie kan vallen;

5 geef de objectieve criteria voor deze categorie zodat alleen de onevenredig benadeelde bedrijven tot de categorie van knelgevallen toegelaten worden. De bedrijven die deze toetsing doorstaan worden aangemerkt als knelgevallen. De criteria moeten voldoen aan de EEG-Verordening uit opgave 4. Deze knelgevallen dienen in aanmerking te komen voor een nieuwe voorziening.
Vraag 5 moet leiden tot de invulling van figuur 2.3.

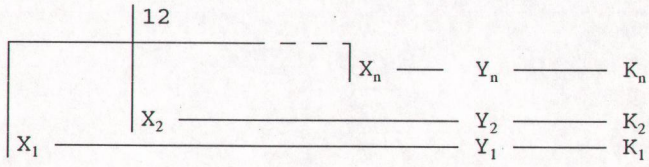

figuur 2.3 Het aantal bedrijven (K) dat aangemerkt kan worden als knelgeval; K_1 geeft het aantal knelgevallen aan in de eerste categorie knelgevallen enz.

De 5 opgaven worden ondersteund door een "experience survey". Deze methode maakt gebruik van kennis en ervaringen van derden die inzicht hebben in het onderwerp van onderzoek (Selltiz e.a., 1976). Daartoe zijn gesprekken gevoerd met mensen van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, het Landbouwschap, het Produktschap voor Zuivel, wetenschappers, politici, standsorganisaties en juristen. Hierdoor is een bijdrage geleverd aan de richting waarin gezocht moest worden naar nieuwe criteria, en voor de totstandkoming van deze criteria.

HOOFDSTUK 3 VAN REGELGEVING TOT KNELGEVALLEN

3.1 DE EEG-VERORDENING BETREFFENDE DE QUOTERING IN DE ZUIVELSECTOR

De melkquotering in de melkveehouderij werd in 1984 ingevoerd. Deze produktiebeperkende maatregel werd ingevoerd om de melkproduktie en daarmee het zuivelbudget te beheersen en tegelijkertijd de landbouwinkomens te beschermen. De nationale garantiehoeveelheden werden gelijkgesteld aan de melkaflevering van 1981 verhoogd met 1%. De nationale garantiehoeveelheid voor Nederland voor aflevering aan de fabriek bedroeg daarmee 12.052.000 ton (Commissie EG, 1984a). Voor de toekenning van het nationale quotum gaf de EG regeling de mogelijkheid te kiezen uit 3 referentiejaren: 1981, 1982 of 1983. De Lid-Staat moest ervoor zorgdragen dat een dusdanig kortingspercentage werd gehanteerd dat de nationale garantiehoeveelheid niet werd overschreden.
Voor bepaalde categorieën melkveehouders kon een afwijkend kortingspercentage worden berekend. Voor deze producenten moet gelden dat het niveau van hun afleveringen afwijkt van het gemiddelde niveau van aflevering in de Lid-Staat of de ontwikkeling van hun afleveringen is tussen 1981 en 1983 afwijkend van de gemiddelde ontwikkeling in de Lid-Staat (Commissie EG, 1984b).
Naast de maatregelen om de afleveringen aan de fabriek te beperken werd ook voor rechtstreekse verkoop voor consumptie een referentiehoeveelheid vastgesteld. Voor Nederland bedroeg deze referentiehoeveelheid 145.000 ton melk of een daarmee corresponderende hoeveelheid melkprodukten. Deze 145.000 ton is 1.2% van de melkafleveringen aan de fabriek. Gezien de geringe betekenis van deze melk voor dit onderzoek, wordt deze melkstroom niet verder besproken.

3.2 DE NEDERLANDSE INVULLING

De Nederlandse invulling van de EEG-Verordening kwam tot stand met de Beschikking Superheffing (BS) van 18 april 1984. Deze regeling hield een beperking in van de melkaflevering aan de fabriek met 6,6% in de periode 1984/1985 t.o.v. het gekozen referentiejaar 1983. Dit percentage werd verhoogd met 2,05% om een reserve te vormen die, als extra heffingvrije hoeveelheid, aan bepaalde melkveehouders toegedeeld kon worden indien sprake was van een bijzondere omstandigheid.
Deze bijzondere heffingvrije hoeveelheden werden toegekend op grond van de artikelen 5, 11, 11a, 11b, 11c, 12, 13 en 19 van de BS '84. Daarnaast zijn nog

bijzondere heffingvrije hoeveelheden toegekend op grond van aanvullende regelingen. Bij overschrijding van de heffingvrije hoeveelheden door de individuele melkveehouder was een superheffing verschuldigd van in eerste instantie 75%, later 100% en met ingang van 1990/1991 115% van de richtprijs voor melk (Ministeriële regelingen, 1986).
Circa 40.000 melkveehouders hebben een verzoekschrift ingediend om een extra toekenning van quotum of een toekenning van een lager kortingspercentage. Deze verzoekschriften werden gevolgd door ca. 10.000 bezwaarschriften bij de Minister en in ruim 7.000 gevallen door een beroepsschrift bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) (Evaluatienota Superheffing, 1990). Alle aanvragen voor extra quotum moesten worden ingediend bij de districtsbureauhouder (DBH) van de Stichting tot Uitvoering van Landbouwmaatregelen (STULM). De vaststelling en oplegging van de heffing geschiedt door het Produktschap voor Zuivel (PZ).

3.3 Aanvullingen op de BS van 18 april 1984

De BS gaf aanleiding tot vele onduidelijkheden. Het gevolg hiervan was o.a. dat meerdere veehouders op verschillende artikelen een beroep deden. De problemen en onduidelijkheden t.a.v. de BS leidden ertoe dat de Minister vele malen de oorspronkelijke beschikking moest wijzigen. Speciaal hierin was artikel 19 van de BS. Dit artikel was in eerste instantie opgenomen om de Minister de bevoegdheid te geven een aanspraak te erkennen op extra melk in gevallen waarin niet door de BS was voorzien. In korte tijd waren 12.000 verzoekschriften ingediend. Daarop heeft de Minister op 5 juli 1984 de Landelijke Commissie superheffing (LC) geïnstalleerd. Deze LC had tot taak te adviseren over de behandeling van verzoekschriften ingediend op grond van art. 12 en art. 19, en tevens over de behandeling van bezwaarschriften, ingediend n.a.v. beslissingen op grond van art. 11 of 13. Deze gevallen zijn geïnventariseerd en gecategoriseerd met als resultaat dat de BS op enkele punten is gewijzigd. Daarnaast zijn enkele voorzieningen getroffen voor bepaalde groepen veehouders. O.a. waren dit de Beschikking aanvulling superheffing (BAS), de Beschikking superheffing bijzondere opvolgingssituaties (BYZOP) en de Beschikking superheffing bedrijfsopvolgingssituaties onderbezetting (BOSO), alles natuurlijk binnen de ruimte gegeven in de EEG-Verordeningen.

3.4 EVALUATIE

Zoals bij elke regeling waarbij grenzen worden getrokken, zijn er gevallen die net niet aan de criteria voldoen. De Minister schrijft in juli 1990 in de Evaluatienota Superheffing dat de grensgevallen of knelgevallen geen gevallen zijn die vergeten zijn of die onvoorzienbaar waren op het moment dat de categorieën werden vastgelegd, maar veeleer gevallen, waarvan bewust is besloten dat ze niet binnen maar buiten de categorie moesten vallen. Indien voor deze gevallen een nieuwe voorziening moest worden getroffen dan zou een dergelijke voorziening vertaald moeten worden in een nieuwe categorie van producenten. De moeilijkheid is echter dat het vatten van alle knelgevallen in één categorie niet mogelijk lijkt (Evaluatienota Superheffing, 1990).
In figuur 3.1 wordt aangegeven de weg van de EEG-Verordening tot de gevallen die buiten de criteria zijn gevallen. In een aantal gevallen leverde een afwijzing geen problemen op voor de betrokkenen; de afwijzing werd geaccepteerd. Anderen hebben geprobeerd via een ander artikel extra melk te verkrijgen. Tevens zijn er gevallen die wel een toewijzing kregen maar deze toewijzing niet accepteerden. Hiervoor kunnen verschillende oorzaken aangewezen worden. Bijvoorbeeld:

- de referentiehoeveelheid was naar de mening van de melkveehouder te laag door een slecht uitgepakte ondernemersbeslissing vóór de invoering van de superheffing;
- na de superheffing zijn beslissingen genomen die niet in overeenstemming waren met de superheffing;
- te hoog gespannen verwachtingen waren gekoesterd betreffende de toekomstige bedrijfsomvang, zonder dat concrete verplichtingen zijn aangegaan betreffende die toekomstige bedrijfsomvang;
- de referentiehoeveelheid was te laag door een van buiten komende oorzaak. Een onevenredig lage benutting van capaciteit is hier het gevolg van.

De vraag is of een deel van deze "geen-acceptatie" gevallen inderdaad voorzien is en of deze groep inderdaad niet in een categorie van echte knelgevallen is te vatten met de noodzakelijke objectieve criteria, zoals de Minister stelt in de Evaluatienota Superheffing. Daartoe worden in hoofdstuk 4 en 5 de "geen acceptatie" gevallen verbijzonderd tot een categorie van knelgevallen met de benodigde objectieve criteria.

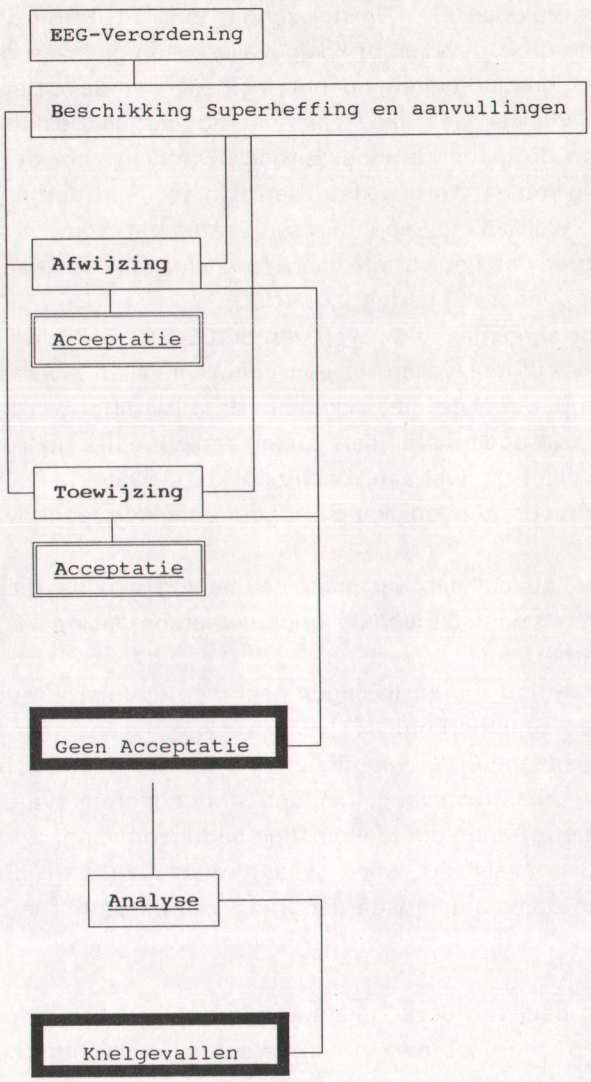

figuur 3.1 Schematische weergave van de weg van EEG-Verordening tot knelgevallen

HOOFDSTUK 4 DEFINIËRING VAN CATEGORIEËN KNELGEVALLEN

In dit hoofdstuk wordt in §4.1 een definitie gegeven van knelgevallen. In §4.2 worden alle 12 onderzochte bedrijven gecategoriseerd. Met deze categorieën wordt in dit rapport verder gewerkt. In §4.3 wordt aangegeven in welke omstandigheden de BS tekort schiet. Aan de hand hiervan wordt aangegeven welke omstandigheden kunnen leiden tot mogelijke knelgevallen (§4.4).

4.1 DEFINIËRING

Hieronder wordt de definitie gegeven van een knelgeval. Het produktiepeil en de aanwezige capaciteit nemen een belangrijke plaats in. Deze definitie dient als basis voor de indeling van de bedrijven in categorieën (in §4.2).

Definitie van Knelgeval.

Een ondernemer die door een omstandigheid getroffen is die hem verhinderd heeft de produktie op peil te houden, en daardoor in het referentiejaar een lage produktie c.q. referentie heeft in vergelijking met de produktiecapaciteit in het referentiejaar.

Het produktiepeil behoeft een nadere uitwerking. Een laag produktiepeil kan namelijk het resultaat zijn van:

1. een laag produktiepeil per koe;
2. een laag aantal koeien gezien de aanwezige stalcapaciteit.

De definitie van een knelgeval met de indeling van het produktiepeil is o.a. de basis van een indeling van de onderzochte bedrijven in §4.2.

4.2 INDELING VAN DE ONDERZOCHTE BEDRIJVEN IN CATEGORIEËN

De definitie van knelgeval met de uitwerking van het produktiepeil is, te zamen met het resultaat van de veld-studie, uitgangspunt voor het formuleren van 2

categorieën bedrijven. Een derde categorie bestaat uit bedrijven die niet zijn te vatten in één van de twee categorieën.

4.2.1 Een laag produktiepeil per koe

Op 4 bedrijven hebben zich omstandigheden voorgedaan die tot gevolg hadden dat de produktie per koe in 1983 lager was dan in enig jaar vóór 1983. Het betreft bedrijven die niet in een groeisituatie verkeren. Hier is dus geen sprake van investeringen.
Hieronder volgen de omstandigheden die de oorzaak waren van de lage produktie in 1983.

- Veeziekte.
  De ziekte is al vóór 1982 geconstateerd en is nog steeds van invloed op de produktie in 1983.
- Lage produktie door andere omstandigheden dan veeziekte.
  De omstandigheden zijn bijvoorbeeld slecht ruwvoer, slechte weersomstandigheden of een slechte huisvesting. Dit zijn factoren die volgen uit de aard van het bedrijf en uit ondernemersbeslissingen.

4.2.2 Groei, investeringen en een lage benutting van de stalling

Zes bedrijven hebben geïnvesteerd door een bedrijf over te nemen, te starten met een bedrijf of een bedrijf uit te breiden. Deze bedrijven hebben capaciteit gekocht maar kunnen die capaciteit niet benutten. Het vastgelegde vermogen kan niet anders worden aangewend behalve wanneer de investering geliquideerd wordt. Deze bedrijven kunnen hun geïnvesteerde vermogen dus niet terugverdienen.
De oorzaken die leiden tot de lage benutting van de capaciteit in 1983 zijn:

- een verlaagde benutting van nieuwe stalruimte door een omstandigheid van persoonlijke aard;
- investeringen in grond (ook dit is capaciteit) die nog niet gepaard zijn gegaan met investeringen in stalcapaciteit.

4.2.3 Misleide bedrijven

De laatste 2 bedrijven zijn niet in te delen in één van de twee vorige categorieën. De problemen liggen niet bij de bedrijfsvoering. Het gaat om plannen die gestimuleerd zijn door overheidsinstanties. Door toedoen van de BS zijn deze plannen niet in hun oorspronkelijke vorm gerealiseerd. De betrouwbaarheid van de overheid is hier in het geding. Deze bedrijven verkeren in een situatie dat zij vanwege de BS geen melk mogen leveren. Dit is in tegenstelling met de overeenkomsten die wel melkafleveringen tot gevolg (zouden) hebben. Hier kunnen aanzienlijke financiële consequenties uit voortkomen. Het gaat hierbij om de gehele bedrijfsvoering. Het is alles of niets.
De oorzaken zijn o.a.:

- onduidelijkheid of geen overeenstemming betreffende bepaalde punten van afspraken c.q. overeenkomsten met overheidsinstanties;
- de BS houdt geen of onvoldoende rekening met deze afspraken of overeenkomsten. De afspraak wordt bijvoorbeeld nagekomen maar de betreffende instantie kan niet voor een referentiehoeveelheid zorgen. De overheidslichamen werken langs elkaar heen.

4.2.4 Conclusie

Op basis van de definitie van knelgeval en de verdere uitwerking hiervan, met daarnaast de resultaten van de veld-studie, zijn de 12 bedrijven in 3 categorieën ingedeeld met resp. 4, 6 en 2 bedrijven. In figuur 4.1 is dit schematisch weergegeven. Deze categorieën worden als volgt genoemd:

1 ***Een laag produktiepeil per koe***
2 ***Groei, investeringen en een lage benutting van de stalling***
3 ***Misleide bedrijven***

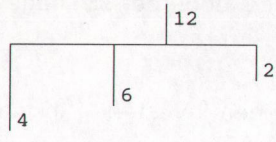

figuur 4.1 Verdeling van 12 bedrijven over 3 categorieën

4.3 OMSTANDIGHEDEN DIE KUNNEN LEIDEN TOT MOGELIJKE KNELGEVALLEN

Het eerste deel van de definitie noemt de omstandigheid waardoor de ondernemer is getroffen. Deze omstandigheid leidt tot een lage produktie in vergelijking met de produktiecapaciteit. De BS heeft in grote lijnen voorzieningen getroffen voor deze omstandigheden middels het opnemen van 5 categorieën bijzondere omstandigheden (Twintigste aanwijzing, 1986). Na onderzoek op de 12 bedrijven blijken voor twee omstandigheden onvoldoende voorzieningen te zijn getroffen. Deze zijn:

- besmettelijke veeziekten;
- omstandigheden die van directe invloed zijn op de arbeidsinzet van de ondernemer.

Drie uitgangspunten worden geformuleerd op basis van de twee hierboven genoemde omstandigheden. Een vierde uitgangspunt is geformuleerd dat geheel van toepassing is op de categorie misleide bedrijven. Deze vier uitgangspunten leveren een inperking op van de in §4.2 beschreven drie categorieën.

1. De omstandigheden die de arbeidsinzet van de ondernemer beïnvloeden en de besmettelijke veeziekten kunnen ook indien zij voorkomen vóór 1982 nog steeds van invloed zijn op het produktiepeil in het referentiejaar 1983. Dit voortslepende karakter komt niet voor bij de andere omstandigheden zoals diefstal/ongelukken, onteigening en ernstige natuurrampen zoals die omschreven worden in de BS (Twintigste aanwijzing, 1986). Een ondernemer kan problemen hebben om de produktie per koe of het totale aantal koeien op peil te houden of te brengen wanneer sprake is van de 2 genoemde omstandigheden. Indien dus een omstandigheid die de arbeidsinzet van de ondernemer beïnvloedt of een besmettelijke veeziekte zich eerder dan 1982 heeft voorgedaan kan wel sprake zijn van een knelgeval. De bijzondere omstandigheden die ná 1982 plaatsvonden en de 3 overige omstandigheden uit de BS worden voldoende door de BS opgevangen (Twintigste aanwijzing, 1986).

2. Een veehouder moet de mogelijkheid hebben een investering in stallingen terug te verdienen. Als sprake is van één van de twee genoemde omstandigheden en deze plaatsvond vóór 1982 kan dit de veehouder hebben verhinderd de capaciteit in 1983 volledig te benutten. In deze gevallen kan sprake zijn van een knelgeval.

3. De BS voorziet in voldoende mate in grondtransacties. Ondernemers die hun toe- of afwijzing niet geaccepteerd hebben en geïnvesteerd hebben in grond worden niet beschouwd als knelgeval omdat grond een alternatieve gebruiksmogelijkheid heeft. Grond is daarnaast waardevast.

4. T.a.v. afspraken met overheidslichamen moet de veehouder kunnen verwachten dat dit niet leidt tot het niet mogen leveren van melk omdat in het referentiejaar geen melk is geleverd.
T.a.v. adviezen van de Rijkslandbouwvoorlichting heeft de veehouder zijn eigen verantwoordelijkheid betreffende het wel of niet opvolgen van deze adviezen.

Op grond van deze uitgangspunten kan beoordeeld worden welke bedrijven in aanmerking komen om als een mogelijk knelgeval aangemerkt te worden.

4.4 DE GEVOLGEN VOOR DE BENOEMDE CATEGORIEËN

Het gevolg van het toepassen van de geformuleerde uitgangspunten is dat een aantal situaties op de onderzochte bedrijven niet voldoet aan de definitie van een knelgeval. De bedrijven die "afvallen" zijn geen knelgevallen. De bedrijven die niet "afvallen" worden aangemerkt als mogelijke knelgevallen.

4.4.1 Gevolgen voor de categorie met een laag produktiepeil per koe

Het gevolg van de bovenstaande uitgangspunten (1) is dat de langdurige veeziekte gerekend wordt tot de bijzondere omstandigheid uit de definitie van knelgeval. (Binnen deze categorie bedrijven is geen sprake van een lagere arbeidsinzet van de ondernemer door een omstandigheid.)
Van de 4 bedrijven die binnen deze categorie vallen blijft 1 bedrijf over dat aangemerkt kan worden als een mogelijk knelgeval.

4.4.2 Gevolgen voor de categorie met groei, investeringen en lage benutting van de stalling

Het gevolg van de bovenstaande uitgangspunten (1, 2 en 3) is dat onderbezetting van de stalling knelgevallen kan opleveren. Van investeringen in grond wordt aangenomen dat die niet hoeven te leiden tot knelgevallen. (Binnen deze categorie bedrijven is geen sprake van een besmettelijk veeziekte.)
Van de 6 bedrijven die in deze categorie vallen blijven 5 bedrijven over die als mogelijke knelgevallen kunnen worden beschouwd.

4.4.3 Gevolgen voor de categorie misleide bedrijven

Het 4-de uitgangspunt leidt ertoe dat de bedrijven in deze categorie aangemerkt worden als mogelijke knelgevallen.

4.5 CONCLUSIE

In de bovenstaande paragrafen is aangegeven dat de 12 onderzochte bedrijven zijn ingedeeld in 3 categorieën. Deze categorieën zijn als volgt benoemd:

1 ***Een laag produktiepeil per koe***
2 ***Groei, investeringen en een lage benutting van de stalling***
3 ***Misleide bedrijven***

Na de uitwerking van de definitie van knelgevallen worden 2 omstandigheden aangemerkt die kunnen leiden tot mogelijke knelgevallen. Acht bedrijven voldoen aan deze uitgewerkte vorm van de definitie. Hieronder is dit schematisch weergegeven.

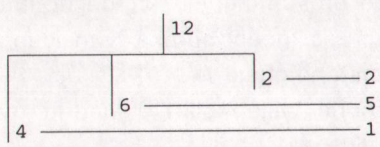

figuur 4.2 Consequenties voor de bedrijven na de uitwerking van de definitie van knelgeval

HOOFDSTUK 5 DE CATEGORIEËN VOORZIEN VAN CRITERIA

De categorieën die in hoofdstuk 4 zijn benoemd worden in dit hoofdstuk voorzien van criteria. Zoals in de inleiding is gesteld zijn deze criteria nodig omdat een nieuwe voorziening voor de knelgevallen dat zal vereisen. Deze criteria dienen als een schild te functioneren; alleen voor onevenredig benadeelde bedrijven binnen de betreffende categorie moeten voorzieningen worden getroffen. Daarnaast is in de inleiding vastgesteld dat de benoemde categorieën dienen te vallen binnen de EEG-Verordeningen. De eerste opgave in hoofdstuk 5 is derhalve de benoemde categorieën onder te brengen bij een EEG-Verordening.
Bij de keuze van de bijbehorende criteria worden de BS en de aanvullingen daarop geraadpleegd. In deze regelingen zijn minimum eisen opgenomen o.a. betreffende het geïnvesteerde bedrag of de bedrijfsgrootte. Deze criteria worden waar mogelijk overgenomen opdat zo veel mogelijk sprake kan zijn van gelijke behandeling met ondernemers die de quotumtoewijzing wel hebben geaccepteerd.
In §5.1, §5.2 en §5.3 wordt van de drie benoemde categorieën afzonderlijk beoordeeld onder welke EEG-Verordening de categorie kan vallen. Daarna wordt gezocht naar criteria in de BS en de aanvullingen daarop die kunnen dienen als criteria opdat alleen voor onevenredig benadeelde bedrijven binnen de categorieën voorzieningen worden getroffen.
In §5.1, §5.2 en §5.3 worden de drie categorieën afzonderlijk behandeld. Hieronder volgt een overzicht van de EG-regels met de daarop gebaseerde nationale regelgeving die voor dit rapport van belang zijn.

Verordening (EEG) 857/84:

Art. 3, eerste lid: art. 11 BS (investeerders)
art. 11c BS (geringe investeerders)
art. 2 BAS (investeerders)

Art. 3, tweede lid: BYZOP (BS bijzondere opvolgingssituaties)
BOSO (BS bedrijfsopvolgingssituaties onderbezetting)

Art. 3, derde lid: art. 12 BS (buitengewone omstandigheden)
art. 3 BAS (buitengewone omstandigheden)

Art. 2, tweede lid: art. 13 BS (niet-groeiers)
art. 4 BAS (niet groeiers in buitengewone omstandigheden)

Verordening (EEG) 1371/84:

Art. 4, vierde lid: art. 11b BS (kleine starters)

5.1 EEN LAAG PRODUKTIEPEIL PER KOE

In deze paragraaf wordt beoordeeld onder welke EEG-Verordening de categorie met een laag produktiepeil per koe kan vallen. Daarna wordt gezocht naar criteria uit de BS en de aanvullingen daarop die kunnen dienen als criteria voor de categorie knelgevallen (§5.1.1). Daarna volgen de conclusies t.a.v. de voorgestelde criteria (§5.1.2) en de consequenties voor de bedrijven die in hoofdstuk 4 waren aangemerkt als mogelijke knelgevallen (§5.1.3).

5.1.1 Aanknopingspunten met de EEG-Verordening en met de Ministeriële regelingen

In §5.1.1.1 t/m §5.1.1.4 worden de regelingen weergegeven en beoordeeld die uitvoering geven aan vier artikelen in de Europese Verordening. Van de artikelen die voortkomen uit de BS worden de belangrijkste elementen genoemd (deze zijn te herkennen aan de grijze achtergrond). In tabel 5.1 wordt schematisch weergegeven welke artikelen uit de BS van toepassing zijn op welke situaties.

tabel 5.1 Nederlandse regelgeving m.b.t. enkele omstandigheden

	Calamiteit	Opvolging	Spec. categ.
Art. 12	X		
BAS 3	X		
BYZOP		X	
BOSO 6		X	
Art. 13			X
BAS 4			X

5.1.1.1 Art. 3, derde lid Verordening (EEG) 857/84

Art. 3, derde lid van de EEG-Verordening (EEG) 857/84 is de basis voor een calamiteiten-regeling. Dit artikel geeft de ruimte om voor een ander referentiejaar te kiezen dan het gekozen jaar. Er moet sprake zijn van een aanzienlijke beïnvloeding van de produktie door een buitengewone gebeurtenis voor of tijdens het oorspronkelijke referentiejaar. Het nieuwe referentiejaar moet binnen de periode 1981-1983 liggen (Commissie EG, 1984b).
Art. 12 van de BS en art. 3 BAS geven uitvoering aan dit artikel van de EEG-Verordening.

Art. 12: Bijlage 1

- Een buitengewone omstandigheid heeft plaatsgevonden kort voor of in de loop van 1983.
- De buitengewone omstandigheden zijn opgesplitst in 5 categorieën. Deze zijn: langdurige arbeidsongeschiktheid, diefstal en ongelukken, onteigening, besmettelijke veeziekte en ernstige natuurrampen.
- De daling van de melkproduktie is in het referentiejaar 1983 meer dan 10% t.o.v. 1981 of 1982.
- Als nieuw referentiejaar geldt dan het jaar 1982 of 1981.

BAS 3: Bijlage 3

- De daling in 1983 is >0% t.o.v. 1981 (bijv. 2%) mits de veestapel is uitgebreid t.o.v. 1981 (bijv. 19%). De som van de percentages bedraagt >20 (bijv. (-2%) + (+19%) = 21). BAS 3 opent dus de mogelijkheid om degene die in 1983 hun veestapel hebben uitgebreid t.o.v. 1981, maar in produktie zijn gedaald, voor een ander referentiejaar (1981 of 1982) in aanmerking te laten komen. De daling van de produktie per koe moet dan dus >20% zijn geweest. Een buitengewone omstandigheid heeft plaatsgevonden in 1982 of 1983.

* **Beoordeling van de EEG-Verordening en de BS t.a.v. de categorie.**

Volgens dit artikel van de EEG-Verordening zou het nieuwe referentiejaar moeten liggen binnen de periode 1981-1982. In deze categorie met een laag produktiepeil per koe is de produktie in die periode eveneens op een laag niveau. Het artikel biedt derhalve geen mogelijkheid deze categorie onder te brengen.

5.1.1.2 Art. 3, tweede lid Verordening (EEG) 857/84

Art. 3, tweede lid van de EEG-Verordening (EEG) 857/84 biedt de mogelijkheid om aan jonge veehouders die zich na 1980 hebben gevestigd, een specifieke referentiehoeveelheid toe te kennen (Commissie EG, 1984b).
De BS Bijzondere Opvolgingssituaties (BYZOP) en de BS Bedrijfsopvolgingssituaties Onderbezetting (BOSO) geven uitvoering aan dit artikel van de EEG-Verordening. In deze artikelen is sprake van een opvolgingssituatie.

BYZOP: Bijlage 2

- Er is sprake van een bijzondere omstandigheid van persoonlijke aard die heeft plaatsgevonden in 1982 of 1983. De produktiedaling moet >10% zijn t.o.v. 1982 of 1981.
- Of deze persoonlijke omstandigheid vond plaats in de periode 1972 tot en met 1981 waarbij de produktiedaling >7% is t.o.v. het jaar voor de omstandigheid.
- Als nieuw referentiejaar geldt het jaar vóór de bijzondere omstandigheid.
- In dit jaar zijn >15 melkkoeien op het bedrijf aanwezig.
- Een bedrijfsopvolger volgens de voorwaarden van BYZOP art. 2 en art. 3 is aanwezig.

BOSO art. 6: Bijlage 4

- Het aantal koeien is in 1983 <90% van het aantal in enig jaar tussen 1975 tot en met 1982 mits dit aantal in enig jaar tussen 1975 en 1982 >30 melk-of kalfkoeien is.
- Tussen 1 januari 1978 en 1 april 1984 is melk afgeleverd.
- Een bedrijfsopvolger is aanwezig volgens de gestelde voorwaarden.
- De heffingvrije hoeveelheid wordt verhoogd met het aantal onderbezette standplaatsen minus 10% maal 5500 kg, het geheel verminderd met 8,65%.

* **Beoordeling van de EEG-Verordening en de BS t.a.v. de onderzochte categorie.**

Deze EEG-Verordening is speciaal bedoeld voor jonge landbouwers die zich na 31 december 1980 hebben gevestigd. Dit artikel biedt de mogelijkheid om de categorie met een laag produktiepeil per koe, onder te brengen.
BYZOP levert de criteria die nodig zijn om te komen tot de afbakening van deze categorie knelgevallen. BYZOP wordt daartoe uitgebreid met besmettelijke veeziekte naast de al genoemde bijzondere omstandigheid van persoonlijke aard.
De aanvullende criteria zijn:

- De omstandigheid vond plaats in de periode 1972 tot en met 1981 waarbij de produktiedaling >7% is t.o.v. het jaar voor de omstandigheid (BYZOP).

- Het betreft de omstandigheden van persoonlijke aard en de besmettelijke veeziekte (zie §4.3).
- In het jaar vóór de bijzondere omstandigheid zijn >15 melkkoeien op het bedrijf aanwezig (BYZOP).
- Een bedrijfsopvolger is aanwezig (dit is een ruimere interpretatie van opvolgingssituaties dan BYZOP).

BOSO biedt voor deze categorie bedrijven geen bruikbare criteria.

5.1.1.3 Art. 2, tweede lid Verordening (EEG) 857/84

Art. 2, tweede lid van de Verordening (EEG) 857/84 biedt de mogelijkheid andere kortingspercentages te hanteren voor bepaalde categorieën heffingplichtigen, indien de ontwikkeling van de leveranties van deze categorie gedurende de periode tussen 1981 en 1983 afwijkt van het gemiddelde van de Lid-Staat (Commissie EG, 1984b).
Art. 13 BS en art. 4 BAS geven uitvoering aan dit artikel van de EEG-Verordening. De categorie heffingplichtigen waarvoor deze artikelen gelden is die van de niet-groeiers.

Art. 13: Bijlage 1

- In 1983 is t.o.v. 1981 tussen -10% en +3% melk afgeleverd. Het nieuwe kortingspercentage is 5,65%. De referentiehoeveelheid is de produktie in 1983.

BAS 4: Bijlage 3

- Art. 13 (kortingspercentage 5,65%) wordt gehonoreerd als in 1981 de daling t.o.v. 1980 >10% is en de produktie in 1983 ligt tussen -10% en +3% t.o.v. 1980. De oorzaak moet liggen in een buitengewone omstandigheid in 1981. Dit is een categorie niet-groeiers die wel meer dan 3% gegroeid zijn in 1983 t.o.v. 1981 maar in 1981 was de produktie niet representatief door een bijzondere omstandigheid. De referentiehoeveelheid is de produktie in 1983.

* **Beoordeling van de EEG-Verordening en de BS t.a.v. de onderzochte categorie.**

Dit artikel van de EEG-Verordening biedt de ruimte om een lager kortingspercentage toe te passen bij een nader omschreven categorie producenten. Het referentiejaar moet 1983 blijven. Hoewel de referentiehoeveelheid in 1983 veel lager kan zijn dan het lagere kortingspercentage goed kan maken, kan dit artikel

voor de categorie met een laag produktiepeil per koe gebruikt worden voor aanvullende criteria die nodig zijn voor een afbakening. De criteria zijn:

- een besmettelijke veeziekte vóór 1982 gevolgd door een lage produktie per koe in 1983 (zie §4.3);
- meer dan 10% lagere produktie per koe in 1983 dan in het jaar vóór het uitbreken van de ziekte.

5.1.2 Conclusie

Het artikel 3, tweede lid en artikel 2, tweede lid van de EEG-Verordening (EEG) 857/84 geven de mogelijkheid om de benoemde categorie onder te brengen. De BYZOP biedt voor de benoemde categorie bruikbare criteria. Art. 3 geeft echter duidelijk aan dat sprake moet zijn van een opvolgingssituatie.
Art. 2 levert, wanneer het kortingspercentage 0% is, maximaal 8,65% verlichting voor deze categorie.
Deze categorie kan dus onder beide artikelen uit te EEG-Verordening vallen.

5.1.3 Consequentie voor de categorie met een laag produktiepeil per koe

Van de 12 geïnterviewde bedrijven vielen zoals bleek uit §4.4.1 vier bedrijven binnen de categorie van een laag produktiepeil per koe. Van deze 4 bedrijven bleef 1 bedrijf over na hantering van de 4 geformuleerde uitgangspunten (§4.3). Na toevoeging van criteria valt ook dit bedrijf binnen de categorie knelgevallen.
De consequenties zijn hieronder schematisch weergegeven.

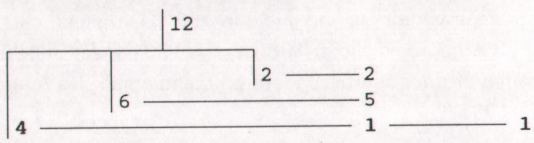

figuur 5.1 Consequentie voor de categorie met een laag produktiepeil per koe

5.2 GROEI, INVESTERINGEN EN EEN LAGE BENUTTING VAN DE STALLING

In deze paragraaf wordt beoordeeld onder welke EEG-Verordening de categorie groei, investeringen en een lage benutting van de stalling, kan vallen. Daarna wordt gezocht naar criteria uit de BS en de aanvullingen daarop die kunnen dienen als criteria voor de categorie knelgevallen (§5.2.1). Daarna volgen de

conclusies t.a.v. de voorgestelde criteria (§5.2.2) en de consequenties voor de bedrijven die in hoofdstuk 4 waren aangemerkt als mogelijke knelgevallen (§5.2.3).

5.2.1 Aanknopingspunten met de EEG-Verordeningen en met de Ministeriële regelingen

De Ministeriële regelingen met betrekking tot investeringen zijn: art. 11, BAS art. 2 (lid 1), art. 11c, BAS art. 2 (lid 2), BAS art. 2 (lid 3) en BOSO art. 7. Van deze artikelen houdt BAS art. 2, lid 2 en lid 3, rekening met bijzondere omstandigheden. BOSO art. 7 houdt rekening met onderbezetting in opvolgingssituaties.
De regeling m.b.t. uitbreidingen zonder te spreken van investeringen is opgenomen in art. 11b en BAS art. 3. In tabel 5.2 wordt schematisch weergegeven welke artikelen uit de BS van toepassing zijn op welke situaties.

tabel 5.2 Nederlandse regelingen m.b.t. enkele omstandigheden

	Investeringen	Bijz.omst. heid	Opvolging	Uitbreidingen
11	X			
11c	X			
BAS 2,1	X			
BAS 2,2	X	X		
BAS 2,3	X	X		
BOSO 7	X		X	
11b				X
BAS 3				X

5.2.1.1 Art. 3, eerste lid Verordening (EEG) 857/84

Art. 3, eerste lid van de Verordening (EEG) 857/84 is de basis voor een investeringsregeling. Dit artikel is bepalend voor producenten die vóór 1 maart 1984 in het kader van de Richtlijn 72/159/EEG een plan voor de ontwikkeling van de melkproduktie hebben ingediend. Dit plan moet in uitvoering zijn of na 1 januari 1981 uitgevoerd zijn.
Ook met investeringen zonder ontwikkelingsplan kan rekening gehouden worden indien de Lid-Staat over voldoende gegevens beschikt (Commissie EG, 1984b).
Art. 11 en 11c van de BS en art. 2 BAS geven in dit verband uitvoering aan dit artikel van de EEG-Verordening. Art. 2 BAS, lid 2 en lid 3, houdt rekening met bijzondere omstandigheden.

Art. 11: Bijlage 1

- Vóór de uitbreiding zijn tussen de 25 en 50 standplaatsen aanwezig. De uitbreiding moet minstens 5 standplaatsen betreffen en meer dan 20% zijn. Na uitbreiding is het aantal standplaatsen maximaal 60. De investering moet groter zijn dan *f*50.000,-. De verplichting werd aangegaan na 1 sept. 1981, maar voor 1 maart 1984.
- Of een uitbreiding van >25% tot meer dan 60 standplaatsen. De investering is >*f*100.000,-
- De heffingvrije hoeveelheid wordt gebaseerd op het aantal standplaatsen waarmee uitgebreid is, vermeerderd met de hoeveelheid melk die is afgeleverd in de periode voorafgaand aan de investeringsverplichting.

BAS 2, lid 1: Bijlage 3

- Een uitbreiding van >25% tot meer dan 60 standplaatsen. De investering ligt tussen *f*50.000,- en *f*100.000,-.
- De heffingvrije hoeveelheid wordt gebaseerd op 60 standplaatsen.

Art. 11c: Bijlage 1

- Tussen 1 september 1982 en 1 maart 1984 zijn verplichtingen aangegaan voor de vervanging of uitbreiding van het aantal standplaatsen met tenminste 10 tot tenminste 15 standplaatsen na de uitbreiding. Het investeringsbedrag moet minstens *f*20.000,- zijn.
- De heffingvrije hoeveelheid kan niet meer dan 275.000 kg melk zijn indien het aantal sbe's >80% is. Indien het aantal sbe's <80% is dan is het maximum 220.000 kg melk.

N.B. Het aantal standplaatsen in de nieuwe situatie is het aantal standplaatsen voor melk- of kalfkoeien in de nieuw gebouwde stal, de verbouwde stal of de aangekochte stal. Dus geen jongvee of specifieke plaatsen. Algemene regel is dat nog aanwezige plaatsen voor melk- of kalfkoeien in de oude gebouwen niet worden meegerekend tenzij wordt aangetoond dat deze bedoeld zijn voor droogstaand vee (tot 15% van het aantal standplaatsen in de nieuwe situatie) (Eerste aanwijzing, 1986).

BAS 2, lid 2: Bijlage 3

Het tweede lid van BAS 2 opent de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een ander basisjaar voor de berekening van de heffingvrije hoeveelheid indien in dat jaar zich een calamiteit heeft voorgedaan.

- In het jaar voorafgaand aan de investeringsverplichting (1-09-81 tot 1-03-84) is sprake van een buitengewone omstandigheid (art. 12).
- De produktiedaling is daardoor >10% t.o.v. één van de twee jaren daarvoor.
- Één van deze jaren geldt dan als referentiejaar.

BAS 2, lid 3: Bijlage 3

Het derde lid van BAS 2 verschuift de investeringsdatum naar voren indien in 1983 zich een calamiteit heeft voorgedaan.

- Tussen 1 september 1979 en 1 september 1981 zijn investeringsverplichtingen aangegaan.
- In 1983 vond een buitengewone omstandigheid (art. 12) plaats.
- De daling van de produktie is in 1983 >10% t.o.v. een berekende hoeveelheid rekening houdend met de investering.
- De heffingvrije hoeveelheid wordt gebaseerd op het aantal standplaatsen in de nieuwe situatie.

* **Beoordeling van de EEG-Verordening en de BS t.a.v. de gevormde categorie.**

Het eerste lid van artikel 3 van de EEG-Verordening biedt de ruimte om regelingen te treffen voor investeringen en voor de combinatie investering en calamiteit. In de onderzochte groep betreft het een omstandigheid die vóór ofwel na de investeringsverplichting plaatsvond en de oorzaak is van de lage benutting van de stalling in 1983. BAS 2, lid 3 geeft aan dat de investeringsdatum naar voren kan worden geschoven.

De criteria die nodig zijn voor de afbakening van de categorie met groei, investeringen en een lage benutting van de stalling, worden voor een belangrijk deel aangegeven door BOSO art. 7 die o.a. uitvoering geeft aan art. 3, tweede lid Verordening (EEG) 857/84. BOSO art. 7 wordt in de volgende paragraaf besproken. De criteria worden hier gegeven.

De criteria zijn:

- De investeringen ten behoeve van standplaatsen voldoen aan art. 11 ofwel BAS 2 (lid 1) ofwel art. 11c.
- De investering vond plaats tussen 1-09-79 en 1-03-84 (BAS 2, lid 3).
- In deze periode hebben zich omstandigheden voorgedaan die van invloed zijn op de benutting van de stalling in 1983 (zie §4.3).
- In 1983 zijn na uitbreiding minder dan 90% van de standplaatsen bezet met melkkoeien (BOSO art. 7).
- De definitie van standplaatsen onder §5.2.1.1, die het Ministerie hanteert, blijft gehandhaafd (Eerste aanwijzing, 1986).

5.2.1.2 *Art. 3, tweede lid van Verordening (EEG) 857/84*

Art. 3, tweede lid van de Verordening (EEG) 857/84 heeft de Minister de mogelijkheid geboden om opvolgingssituaties na 31 december 1980, een specifieke referentiehoeveelheid toe te kennen.
Art. 7 BOSO geeft uitvoering aan dit artikel van de EEG-Verordening.

BOSO art. 7: Bijlage 4

- Vóór de uitbreiding zijn meer dan 20 standplaatsen en na de uitbreiding zijn meer dan 30 standplaatsen aanwezig. De uitbreiding is >25%.
- De investering is > f 20.000,-.
- De investering vond plaats tussen 1-09-81 en 1-03-84.
- In 1983 zijn na de uitbreiding minder dan 90% van de standplaatsen bezet met melkkoeien.
- In de periode 1-01-78 tot 1-04-84 is melk afgeleverd.
- De bedrijfsopvolging voldoet aan art. 3 en 4 van BOSO.
- Op 90% van de onderbezette standplaatsen wordt extra melk toegekend.

* **Beoordeling van de EEG-Verordening en de BS t.a.v. de gevormde categorie.**

In de vorige paragraaf zijn de van belang zijnde elementen uit BOSO art. 7 al opgenomen in de voorgestelde criteria.

5.2.1.3 *Art. 4, vierde lid, juncto art. 6, tweede lid van Verordening (EEG) 1371/84*

Art. 4, vierde lid, juncto art. 6, tweede lid van de Verordening (EEG) 1371/84 is de basis voor een regeling voor producenten die met de levering zijn begonnen na het begin van de referentieperiode. De EEG-Verordening biedt de mogelijkheid om deze producenten een heffingvrije hoeveelheid toe te wijzen die overeenkomt met de produktie in de laatste twaalf maanden vóór 1 april 1984. Voor producenten die na 1 april 1983 zijn begonnen met melk afleveren (zij hebben dus minder dan één jaar melk afgeleverd) wordt door de Lid-Staat een jaarhoeveelheid vastgesteld, berekend op basis van de geleverde hoeveelheid melk (Commissie EG, 1984c).
Art. 11b geeft uitvoering aan dit artikel van de EEG-Verordening.

Art. 11b: Bijlage 1

- Tussen 1 januari 1983 en 1 april 1984 is gestart met melkleveranties. In de 4 weken voor 8 april 1984 is meer dan 4000 kg melk afgeleverd. Bij de meitelling van 1984 zijn meer dan 15 melk of kalfkoeien aanwezig.
- 60% van het aantal sbe's is in de landbouw.
- De heffingvrije hoeveelheid wordt berekend o.b.v. het aantal melk- kalfkoeien volgens de meitelling van 1984 minus 10%. De maximale heffingvrije hoeveelheid is 220.000 kg (dit zijn ± 40 melkkoeien)

* **Beoordeling van de EEG-Verordening en de BS t.a.v. de gevormde categorie.**

Een aantal elementen die opgenomen zijn in art. 11b behoeft aanvulling. Dit betreft de periode van 4 weken vóór 8 april waarin 4000 liter* afgeleverd moet zijn en 23 dagen later, tijdens de meitelling, moeten >15 melk- of kalfkoeien aanwezig zijn. Bijna een verdubbeling van het aantal melk- of kalfkoeien dus. Bedrijven die aan het eind van maart zijn gestart en/of langzame starters, kunnen moeilijk aan deze eis voldoen. De problemen doen zich voor omdat de benutting van de stalling onvoldoende is. Aanvullingen zijn ook hier noodzakelijk. Deze zijn:

- Tussen 1 januari 1983 en 1 april 1984 is gestart met melkleveranties (art. 11b).
- Op 1 april 1984 is minder dan 90% van de standplaatsen bezet met koeien (zie BOSO art. 7)
- Het minimum aantal standplaatsen is 15 (dit is een algemene richtlijn van het ministerie, zie bijvoorbeeld art. 11c en BOSO art. 6).

* stel de jaarproduktie per koe op 5500 l. Dit is per dag 18 l. 4000 l in 28 dagen (4 weken) komt dan overeen met (4000/18)/28 = 8 koeien.

5.2.1.4 Art. 3, derde lid van de Verordening (EEG) 857/84

Art. 3, derde lid van de Verordening (EEG) 857/84 is de basis voor een calamiteitenregeling (zie §5.1.1.1) (Commissie EG, 1984b).
Art. 3 BAS geeft o.a. uitvoering aan dit artikel van de EEG-Verordening.

BAS 3: Bijlage 3

- De daling van de produktie is in 1983 >0% t.o.v. 1982 (bijv. 2%) mits de veestapel in 1983 t.o.v. 1981 is uitgebreid (bijv. 19%). De som van de percentages moet meer dan 20 zijn (bijv. 2+19=21). Het nieuwe referentiejaar wordt dan 1981 of 1982. BAS 3 opent de mogelijkheid om degene die in 1983 de veestapel hebben uitgebreid t.o.v. 1981, maar in produktie zijn gedaald, voor een ander referentiejaar (1981 of 1982) in aanmerking te laten komen.

* **Beoordeling van de EEG-Verordening en de BS t.a.v. de gevormde categorie.**

Dit artikel is niet geschikt om de benoemde categorie met groei, investeringen en een lage benutting van de stalling, onder te laten vallen.

5.2.2 Conclusie

De benoemde categorie kan onder art. 3, tweede lid Verordening (EEG) 857/84 en art. 4, vierde lid Verordening (EEG) 1371/84 vallen. Artikel 3 geeft de mogelijkheid investeringen en bijzondere omstandigheden te combineren. De criteria zijn aangegeven en leveren voor een deel van de bedrijven in de categorie de criteria voor de afbakening.
De aanvullingen op Art. 11b, die uitvoering geeft aan artikel 4 van de EEG-Verordening, leveren de benodigde criteria voor de afbakening van het ander deel van de benoemde categorie.

5.2.3 Consequentie voor de categorie groei, investeringen en een lage benutting van de stalling

Uit hoofdstuk 4 bleek dat van de 12 geïnterviewde bedrijven 6 bedrijven binnen de benoemde categorie van groei, investeringen en een lage benutting van de stalling vielen. Één bedrijf viel af omdat het investeringen in grond betrof. De overige 5 bedrijven moeten aan de nieuwe criteria die in §5.2.1 zijn opgesteld, getoetst worden. Van deze 5 bedrijven blijkt voor 2 bedrijven de toetsing aan de criteria positief uit te vallen. Deze 2 bedrijven vallen derhalve binnen de categorie knelgevallen.
De consequenties zijn in figuur 5.2 nogmaals schematisch weergegeven.

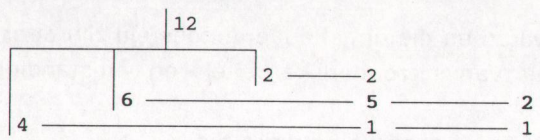

figuur 5.2 Consequenties voor de categorie met groei, investeringen en een lage benutting van de stalling.

5.3 *MISLEIDE BEDRIJVEN*

Deze categorie bedrijven kan niet onder een EEG-Verordening gebracht worden. Blijkens de beschrijving in §4.2.3 betreft het hier een categorie bedrijven die in het referentiejaar geen melk hadden afgeleverd. Deze bedrijven zijn een overeenkomst met de overheid aangegaan. Deze overeenkomst zou leiden tot melkproduktie in 1983. Dit onvrijwillige uitstel van investeringen en het onvrijwillige uitstel van de start van het bedrijf wordt toegeschreven aan het handelen van de overheid. Het betreft procedures waarvan de extreem lange tijdsduur niet voorzien kon zijn.

De LC heeft in haar rapport aan de Minister de verzoekschriften ex artikel 19 in categorieën ingedeeld. In de zesde categorie schrijft de LC:

> "Bedrijven die plannen hadden om uit te breiden danwel te starten maar geen investeringsverplichting zijn aangegaan voor maart 1984."

Verder schrijft de LC dat:

> "(...) in deze categorie ook bedrijven vallen die in verband met de plannen voor uitbreiding verwikkeld waren in een aantal procedures inzake vergunningen, bestemmingsplannen en ontheffingen en die alsnog na 1 maart 1984 goedkeuring verkrijgen voor hun plannen. In die gevallen zou er sprake kunnen zijn van overmacht."

In bijlage IV van hetzelfde rapport adviseert deze LC aan de Minister inzake de afhandeling van het criterium "overmacht":

> "3. Niet uitgevoerde/geblokkeerde plannen om uit te breiden: Het betreft hier bedrijven die plannen hadden om uit te breiden doch deze werden opgehouden door:
>
> A.procedures terzake van ontheffingen en/of vergunningen."

Verderop gaat de LC verder:

> "In situaties genoemd onder A kan niet gesproken worden van overmacht indien het de gebruikelijke procedures betreft, aangezien deze waren te voorzien en tevens tot het bedrijfsrisico kunnen worden gerekend. Wel zou van overmacht gesproken kunnen worden indien het plannen betreft die

aantoonbaar aanwezig waren en die opgehouden/uitgesteld zijn door overheidsinstanties op grond van uitzonderlijke feiten en omstandigheden (...)."

Het advies is dat alsnog artikel 11 van toepassing moet zijn

"met dien verstande dat hierbij wordt uitgegaan van het oorspronkelijke plan tot uitbreiding."

In zijn antwoord schrijft de Minister:

"Verzoekschriften waar van overmacht sprake is, worden conform dit advies behandeld."

In de onderzochte groep van 2 bedrijven betreft het een situatie die omschreven wordt in het rapport van de LC. Het beroep op artikel 19 en art. 11 is echter afgewezen door de Minister. Het CBB oordeelt dat voor toepassing van art 19 "slechts nog een uiterst beperkt deel van de nationale heffingvrije hoeveelheid beschikbaar" is. Het betreft hier ongeveer 6000 ton melk (Tweede Kamer, 1985). Indien deze hoeveelheid is toegewezen is de pot leeg en kunnen nieuwe gevallen dus geen toewijzing meer krijgen.

Hierboven wordt niet gepleit voor uitbreiding van artikel 19, deze komt in de huidige beschikking ook niet meer voor. Veeleer is het bovenstaande een constatering dat de gevallen er wel waren maar omdat er een tekort aan melk was hebben zij geen toewijzing gekregen.

Het voorstel is deze onderscheiden categorie van knelgevallen individueel te beoordelen. De criteria waarop deze bedrijven getoetst moeten worden zijn:

- redelijkheid,
- billijkheid en
- de overheid moet als een betrouwbare partner handelen, doelend op de gewekte verwachtingen en de termijnen van procedures.

De consequenties zijn hieronder schematisch weergegeven

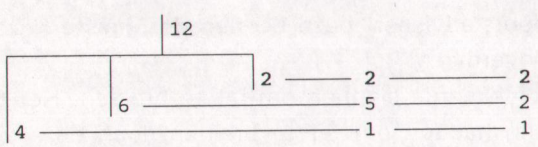

figuur 5.3 Consequentie voor de categorie misleide bedrijven

HOOFDSTUK 6 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Een veld-studie is uitgevoerd op 12 bedrijven die zich hebben aangesloten bij de Stichting Knelgevallen Superheffing. Het doel was aan te tonen dat het mogelijk is om een categorie van knelgevallen te benoemen waarvoor in de BS onvoldoende voorzieningen zijn getroffen en een voorstel te doen voor objectieve criteria waaraan de nieuwe categorie knelgevallen moet voldoen. Deze nieuwe categorie knelgevallen moet op korte termijn perspectief geboden worden door middel van het treffen van een nieuwe voorziening.

Een knelgeval is gedefinieerd als een ondernemer die door een omstandigheid getroffen is die hem verhinderd heeft de produktie op peil te houden, en daardoor in het referentiejaar een lage produktie c.q. referentie heeft in vergelijking met de produktiecapaciteit in het referentiejaar. Een laag produktiepeil kan het resultaat zijn van:

1. een laag produktiepeil per koe;
2. een laag aantal koeien gezien de aanwezige stalcapaciteit.

Het bovenstaande en de resultaten van de veld-studie zijn de basis voor het formuleren van 2 categorieën bedrijven. Een derde categorie bestaat uit bedrijven die niet zijn te vatten in één van de twee categorieën. De categorieën worden als volgt genoemd:

1 ***Een laag produktiepeil per koe***

2 ***Groei, investeringen en een lage benutting van de stalling***

3 ***Misleide bedrijven***

Omdat niet alle bedrijven in de 3 categorieën beschouwd kunnen worden als knelgeval, is onderzocht welke omstandigheden kunnen leiden tot de genoemde produktiedaling. Ofschoon in de BS voorzieningen zijn getroffen voor diverse buitengewone omstandigheden, bleken tijdens het onderzoek op de 12 bedrijven voor twee categorieën omstandigheden onvoldoende voorzieningen getroffen te zijn. Deze zijn:

- besmettelijke veeziekten;
- omstandigheden die van directe invloed zijn op de arbeidsinzet van de ondernemer.

Deze conclusie heeft geleid tot het formuleren van vier uitgangspunten. Deze zijn:

- het moet mogelijk zijn om een investering die vóór de invoering van de superheffing is gedaan, terug te verdienen;

- ondernemers die geïnvesteerd hebben in grond worden niet aangemerkt als knelgeval;
- enkele omstandigheden kunnen de produktie ook na een aantal jaren nog negatief beïnvloeden. Deze omstandigheden zijn:
  - besmettelijke veeziekte en
  - omstandigheden die van directe invloed zijn op de arbeidsinzet van de ondernemer.

  De BS en de aanvullingen daarop voorzien in voldoende mate in andere omstandigheden dan de hierboven genoemde.
- ten aanzien van de derde categorie moet een ondernemer de overheid als een betrouwbare partner in het economische verkeer kunnen beschouwen.

Op grond van deze uitgangspunten is beoordeeld of de bedrijven in de benoemde categorieën aangemerkt kunnen worden als mogelijke knelgevallen. Dit heeft ertoe geleid dat van de 12 onderzochte bedrijven 4 bedrijven "afvallen". Acht bedrijven blijven over die als mogelijk knelgeval aangemerkt kunnen worden. Per categorie blijven resp. 1, 5 en 2 bedrijven over.

Voor het treffen van nieuwe voorzieningen voor de benoemde categorieën moet onmiskenbaar duidelijk zijn wie hiervoor wel en wie hiervoor niet in aanmerking dient te komen. Daarvoor zijn criteria opgesteld die als een schild dienen te werken. Deze criteria zijn uit de bestaande regelingen voor uitzonderingssituaties gedistilleerd opdat zoveel mogelijk sprake kan zijn van een gelijke behandeling met melkveehouders die hun quotumtoewijzing wel hebben geaccepteerd. De regelingen die zijn opgenomen voor onderbezetting van capaciteit in opvolgingssituatie blijken evengoed te kunnen gelden voor de benoemde categorieën. Daarnaast moet de regeling voor starters uitgebreid worden.

De consequenties voor de 8 mogelijke knelgevallen is, na de beoordeling van de bedrijven op de criteria, dat 3 bedrijven worden aangemerkt als knelgeval. Voor deze bedrijven dienen nieuwe voorzieningen te gelden. Daarnaast bevinden zich in de derde categorie 2 bedrijven die individueel beoordeeld moeten worden.

Het blijkt dus wel mogelijk te zijn een categorie bedrijven te benoemen met de noodzakelijke criteria. De bedrijven die aangemerkt worden als knelgeval zijn na de invoering van de superheffing direct in hun voortbestaan bedreigd omdat vermogen dat geïnvesteerd is in capaciteit, op geen enkele wijze terugverdiend kon worden. Het gevolg is dat het eigen vermogen drastisch is afgenomen en faillissement onafwendbaar is. Voor deze categorie knelgevallen is het, wanneer

de gedachtengang van dit onderzoek wordt gevolgd, noodzakelijk dat op korte termijn nieuwe voorzieningen worden getroffen.

LITERATUURLIJST

Antwoord van de Minister van Landbouw en Visserij met betrekking tot rapport van de Landelijke Commissie superheffing betreffende categorieën verzoekschriften ex artikel 19, d.d.28-08-1984, Tekstenbundel superheffing. 's-Gravenhage (Staatsuitgeverij) 1986.

Churchill, Gilbert A., Jr., *Marketing Research methodological Foundations*. Fourth Edition. Chicago (The Dryden Press) 1987.

Commissie EG (1984a) Verordening nr. 856/84 van de Raad.

Commissie EG (1984b) Verordening nr. 857/84 van de Raad.

Commissie EG (1984c) Verordening nr. 1371/84 van de Raad.

Eerste aanwijzing voor de uitvoering van de Beschikking superheffing, Tekstenbundel superheffing. 's-Gravenhage (Staatsuitgeverij) 1986.

Evaluatienota Superheffing, Tweede Kamer, vergaderjaar 1989-1990, 21 300 XIV, nr. 99. 's-Gravenhage (SDU) 1990.

Ministeriële regelingen, Tekstenbundel superheffing. 's-Gravenhage (Staatsuitgeverij) 1986.

Rapportage en Adviezen van de Landelijke Commissie superheffing inzake de afhandeling van verzoekschriften ex. art. 19 van de Beschikking d.d. 23 augustus 1984, Tekstenbundel superheffing. 's-Gravenhage (Staatsuitgeverij) 1986.

Selltiz, Claire, Lawrence S. Wrightsman and Stuart W. Cook, *Research methods in social relations*. Third Edition. New York (Holt, Rinehart and Winston) 1976.

Tweede Kamer, vergaderjaar 1984-1985, 18600 hoofdstuk XIV, nr.58. 's-Gravenhage (SDU) 1985.

Twintigste aanwijzing inzake de uitvoering van de Beschikking aanvulling superheffing, Tekstenbundel superheffing. 's-Gravenhage (Staatsuitgeverij) 1986.

Verslag van een mondeling overleg, Tweede Kamer, vergaderjaar 1990-1991, 21 800 XIV, nr. 26. 's-Gravenhage (SDU) 1991.

BIJLAGEN

Raad voor de Bedrijfsontwikkeling. De directeur voorziet in het secretariaat van de commissie. (1) (7)

3. Tegen een beslissing van de directeur, als bedoeld in het tweede lid, kan de verzoeker binnen 30 dagen, nadat deze hem schriftelijk is meegedeeld, een bezwaarschrift indienen bij de Minister.

Artikel 8

1. De DBH legt een verzoek bevattende de gronden, als bedoeld in artikel 12, aan de directeur voor. De directeur stuurt het verzoek, zo nodig vergezeld van zijn advies, aan de Minister.

2. De Minister beslist op een verzoek, als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 9 (7) geschrapt bij de 7e wijziging.

Artikel 10

1. Het Produktschap is belast met de vaststelling en de oplegging van de heffingen, bedoeld in de artikelen 2, 2a en 3. De aangiften, bedoeld in artikel 4, worden bij het Produktschap gedaan. (3)

2. Aanspraak op een hoeveelheid, als bedoeld in artikel 5, heeft slechts hij, die ten genoegen van het Produktschap zodanige aanspraak aantoont, op de wijze als door hetzelve is voorgeschreven. De Minister kan met betrekking tot de vaststelling van de hoeveelheid nadere regelen stellen.

3. Het Produktschap regelt overigens, met inachtneming van de EEG-verordeningen en, zo nodig, de aanwijzingen van de Minister, al hetgeen voor een goede uitvoering van deze beschikking is vereist.

4. De geïnde heffingen vormen onderdeel van de afdeling B van het Landbouw-Egalisatiefonds. De door het Produktschap geïncasseerde bedragen worden elke week met de centrale rekening van dit fonds verrekend. (2)

Paragraaf 2 Bijzondere situaties

Artikel 11

1. Degene, die na 1 september 1981 maar vóór 1 maart 1984 investeringsverplichtingen heeft aangegaan kan, op de voet van de bepalingen van dit artikel, aanspraak maken op een bijzondere hoeveelheid die afwijkt van de hoeveelheid, bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderscheidenlijk artikel 5, tweede lid. Zodanige aanspraak kan eveneens worden gemaakt, indien een andere zakelijk gerechtigde op de betrokken grond die verplichtingen heeft aangegaan. (5)

2. Onder investeringsverplichtingen bedoeld in het eerste lid wordt

verstaan verplichtingen tot investeringen, dan wel verplichtingen in het kader van het Besluit landbouwbedrijven met ontwikkelingsmogelijkheden (Stcrt. 1974, 83 en 89) terzake van de uitvoering van een goedgekeurd ontwikkelingsplan,
a. hetzij voor een bedrag van tenminste vijftigduizend gulden ten behoeve van vervanging van, of uitbreiding tot, een totaal aantal van ten hoogste 60 standplaatsen met meer dan 20% doch met niet minder dan 5 standplaatsen;
b. hetzij voor een bedrag van tenminste honderdduizend gulden ten behoeve van vervanging van, of uitbreiding tot, een totaal aantal van meer dan 60 standplaatsen met meer dan 25%.
Onder 'investeringsverplichtingen' wordt mede verstaan verplichtingen welke zijn aangegaan voor een bedrag van tenminste 90% van het onder a, onderscheidenlijk b, genoemde bedrag, indien kan worden bewezen dat eigen arbeid is verricht voor een waarde van tenminste het verschil tussen het bedrag, genoemd onder a, onderscheidenlijk b, en het bedrag waarvoor verplichtingen zijn aangegaan. (5)

3. Onder standplaatsen bedoeld in het tweede lid wordt verstaan voor melk- of kalfkoeien ingerichte standplaatsen, voorzieningen die daarmee rechtstreeks verband houden daaronder begrepen, die na 1 januari 1982 daadwerkelijk in gebruik zijn genomen.

4. De bijzondere hoeveelheid, bedoeld in het eerste lid, is gelijk aan de hoeveelheid welke hij in een periode van afleveringen van 52 weken, welke nagenoeg met het kalenderjaar overeenkomt, voorafgaande aan het aangaan van de verplichtingen, als bedoeld in het eerste lid, op het bedrijf waar de investeringen worden verricht heeft afgeleverd vermeerderd met de hoeveelheid kilogrammen, waarvoor de aanspraak wordt erkend, berekend volgens de formule: totale aantal standplaatsen waarmee de uitbreiding heeft plaatsgevonden, dan wel het totale aantal standplaatsen in de nieuwe situatie verminderd met het aantal op het bedrijf beschikbare melk- of kalfkoeien in het jaar voorafgaande aan het aangaan van de verplichtingen, indien dit aantal groter is dan het aantal standplaatsen vóór de uitbreiding verminderd met 20% van die uitbreiding, vermenigvuldigd met 5500, het geheel verminderd met 8,65%, met dien verstande dat
a. indien de daadwerkelijke ingebruikname, als in het derde lid bedoeld, in 1983 is voltooid:
twee derden van de volgens de formule berekende hoeveelheid in acht wordt genomen, onverminderd artikel 5, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, en dat indien
b. de daadwerkelijke ingebruikname, als in het derde lid bedoeld, vóór 1 april 1985 zal zijn voltooid:
de helft van die hoeveelheid in acht wordt genomen, onverminderd artikel 5, eerste, onderscheidenlijk tweede lid;
c. indien de daadwerkelijke ingebruikname, als in het derde lid bedoeld, na 31 maart 1985 maar vóór 1 januari 1986 zal zijn voltooid,

uitsluitend artikel 5, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, van toepassing is.

d. indien de daadwerkelijke ingebruikname, als in het derde lid bedoeld, na 1 januari 1986 maar vóór 1 april 1986 zal zijn voltooid: de helft van de volgens de formule berekende hoeveelheid in acht wordt genomen voor het heffingsjaar 1985/1986 minus 1%;

e. indien de daadwerkelijke ingebruikname als in het derde lid bedoeld, na 31 maart 1986 maar vóór 1 januari 1987 zal zijn voltooid: de helft van de volgens de formule berekende hoeveelheid in acht wordt genomen voor het heffingsjaar 1986/1987 minus het geldende kortingspercentage.

Indien de daadwerkelijke ingebruikname, als in het derde lid bedoeld, na 1986 zal zijn voltooid, kan een aanspraak op een bijzondere hoeveelheid op de voet van de bepalingen van dit artikel niet worden erkend.

Voor degene die in het jaar voorafgaand aan het aangaan van de verplichtingen niet heeft geleverd of rechtstreeks heeft verkocht, wordt de formule, in plaats van met 20%, berekend met het percentage 10. (2) (5) (8)

5. Voor het melkprijsjaar 1985/1986 worden de aanspraken voor een derde, onderscheidenlijk de helft van de hoeveelheden, berekend volgens de formule in het vierde lid, eveneens erkend.

Indien de daadwerkelijke ingebruikname, als in het derde lid bedoeld, na 31 maart 1985 maar vóór 1 januari 1986 zal zijn voltooid, wordt de bijzondere hoeveelheid, bedoeld in het eerste lid, voor het melkprijsjaar 1985/1986 berekend volgens de formule in het vierde lid met dien verstande dat de helft van die hoeveelheid in acht wordt genomen.

Voor het melkprijsjaar 1986/1987 wordt de aanspraak voor de helft van de hoeveelheid, berekend volgens de formule in het vierde lid, eveneens erkend. (2) (5)

6. Het eerste tot en met vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing, indien het bedrijf op andere grond, als bedoeld in artikel 11a, wordt voortgezet en het aantal standplaatsen wordt uitgebreid. (5)

Artikel 11a (5)

Degene, die na 1 september 1981, maar voor 1 maart 1984 verplichtingen is aangegaan om zijn gehele bedrijf op andere grond, niet zijnde grond als bedoeld in artikel 5, vijfde of zesde lid, ongewijzigd voort te zetten, kan ter zake van die voortzetting een verzoek doen om erkenning van een heffingvrije hoeveelheid. Een zodanig verzoek kan worden aanvaard voor ten hoogste een hoeveelheid, welke hij in een periode van afleveringen van 52 weken welke nagenoeg met het kalenderjaar overeenkomt, voorafgaande aan het aangaan van de verplichtingen heeft afgeleverd, verminderd met 8,65%, daaronder mede begrepen de hoeveelheid waarop hij op grond van artikel 16 aanspraak maakt met betrekking tot de grond waarop het bedrijf ongewijzigd wordt voortgezet.

Artikel 11b (7)

1. Degene die de melkaflevering is gestart tussen 1 januari 1983 en 1 april 1984 en die in de twee veertiendaagse perioden voor 8 april 1984 in totaal tenminste 4000 kg melk heeft afgeleverd en
a. die zijn hoofdberoep in de landbouw heeft,
b. wiens bedrijf tenminste 60% van de standaard bedrijfseenheden in de melkveehouderij heeft en
c. die ten minste 15 melk- of kalfkoeien heeft, waarbij de meitelling 1984 als uitgangspunt dient, kan, indien op het betrokken bedrijf voor 1 januari 1983 geen leveringen werden verricht, op de voet van de bepalingen van dit artikel, aanspraak maken op een bijzondere hoeveelheid die afwijkt van de hoeveelheid, bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderscheidelijk artikel 5, tweede lid.

2. De bijzondere hoeveelheid, bedoeld in het eerste lid, is gelijk aan de hoeveelheid kilogrammen, berekend volgens de formule: aantal melk- en kalfkoeien, volgens de meitelling 1984, verminderd met 10%, vermenigvuldigd met 5500, het geheel verminderd met 8,65%, met inachtneming van het bepaalde in het derde lid.

3. De bijzondere hoeveelheid, als bedoeld in het tweede lid, kan voor de betreffende ondernemer niet meer bedragen dan 220 000 kilogrammen.

Artikel 11c (7)

1. Degene, die na 1 september 1982 maar vóór 1 maart 1984 investeringsverplichtingen heeft aangegaan en het aantal melk- of kalfkoeien volgens de meitelling 1984 met ten minste 10 stuks heeft uitgebreid ten opzichte van het aantal melk-of kalfkoeien volgens de meitelling 1983 en
a. die zijn hoofdberoep in de landbouw heeft,
b. wiens bedrijf ten minste 60% van de standaardbedrijfseenheden in de melkveehouderij heeft en
c. die ten minste 15 melk- of kalfkoeien heeft, waarbij de meitelling 1984 als uitgangspunt dient, kan aanspraak maken op een bijzondere hoeveelheid die afwijkt van de hoeveelheid, bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderscheidenlijk artikel 5, tweede lid.

2. Onder investeringsverplichtigingen als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan verplichtingen tot investeringen, dan wel verplichtingen in het kader van het Besluit landbouwbedrijven met ontwikkelingsmogelijkheden (Stcrt. 1974, 83 en 89) ter zake van de uitvoering van een goedgekeurd ontwikkelingsplan, voor een bedrag van ten minste twintig duizend gulden ten behoeve van de vervanging of uitbreiding van standplaatsen, als bedoeld in artikel 11, derde lid, waarbij het aantal standplaatsen met meer dan 40% doch met niet minder dan 10 standplaatsen is uitgebreid.
Onder investeringsverplichtingen wordt mede verstaan verplichtingen welke zijn aangegaan voor een bedrag van ten minste achttienduizend gulden, indien kan worden bewezen dat eigen

arbeid is verricht voor een waarde van ten minste twee duizend gulden.

3. De bijzondere hoeveelheid, bedoeld in het eerste lid, is gelijk aan de hoeveelheid welke hij in een periode van afleveringen van 52 weken, welke nagenoeg met het kalenderjaar overeenkomt, voorafgaande aan het aangaan van de verplichtingen, als bedoeld in het tweede lid, op het bedrijf waar de investeringen worden verricht heeft afgeleverd vermeerderd met de hoeveelheid kilogrammen, waarvoor de aanspraak wordt erkend, berekend volgens de formule: totale aantal standplaatsen waarmee de uitbreiding heeft plaatsgevonden, dan wel het totale aantal standplaatsen in de nieuwe situatie verminderd met het aantal op het bedrijf beschikbare melk- of kalfkoeien in het jaar voorafgaande aan het aangaan van de verplichtingen, indien dit aantal groter is dan het aantal standplaatsen voor de uitbreiding, met een maximum van 20, verminderd met 20% van die uitbreiding, vermenigvuldigd met 5500, het geheel verminderd met 8,65%

4. De bijzondere hoeveelheid, als bedoeld in het derde lid, kan voor de betreffende ondernemer niet meer bedragen dan 220 000 kilogrammen. Dit maximum kan worden verhoogd tot ten hoogste 275 000 kilogrammen indien het betreffende bedrijf meer dan 80% van de standaardbedrijfseenheden in de melkveehouderij heeft en overigens aan de voorwaarden, als bedoeld in het eerste lid, voldoet.

Artikel 12

1. Degene, van wie tengevolge van een buitengewone omstandigheid, welke zich kort vóór of in de loop van 1983 onverwacht heeft voorgedaan, de melkproduktie in dat jaar minder dan 90% heeft bedragen van de produktie in 1981 of 1982 kan verzoeken als referentiejaar, als bedoeld in artikel 5, eerste lid, één van die jaren in aanmerking te doen komen, verminderd met 8,65%.

2. Onder een buitengewone omstandigheid, als bedoeld in het eerste lid, wordt verstaan:
- een ernstige natuurramp die een grote weerslag heeft op het bedrijf van de producent;
- de vernieling van de voorraden diervoeder of de melkveestallen van de producent door een ongeluk;
- een epizoötie bij de gehele melkveestapel of een deel ervan, dan wel elke andere buitengewone omstandigheid, als zodanig aangemerkt door de EEG-verordeningen.

3. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing, ingeval de melkproduktie in 1983 minder dan 100% heeft bedragen van die in 1982, indien het aantal melk- of kalfkoeien in 1983 ten opzichte van 1982 aanzienlijk is uitgebreid, met dien verstande dat de som van bedoelde vermindering van de melkproduktie, uitgedrukt in een

percentage, en bedoelde uitbreiding van het aantal melk- of kalfkoeien, uitgedrukt in een percentage, gelijk of meer dan 20 dient te bedragen. (5)

4. Het eerste tot en met derde lid zijn van overeenkomstige toepassing voor rechtstreekse verkoop voor consumptie, als bedoeld in artikel 5, tweede lid. (5)

Artikel 13 (2)

1. Degene,
a. die op 1 augustus 1984 zijn hoofdberoep in de landbouw heeft en jonger is dan 55 jaren, dan wel, indien hij jonger is dan 65 jaren en ten genoegen van de Minister aantoont dat hij een bedrijfsopvolger heeft; en
b. wiens bedrijf in 1983 ten opzichte van 1981 ten hoogste 10% minder melk of het equivalent daarvan, dan wel ten hoogste 3% meer melk of het equivalent daarvan heeft afgeleverd en tenminste 60% van het totale aantal standaardbedrijfseenheden in de melkveehouderij heeft, een en ander volgens de meitelling 1983, kan, indien het bedrijf volgens dezelfde teiling over niet meer dan 45 melk- of kalfkoeien beschikt, aanspraak maken op een ander percentage dan het genoemde in artikel 5, eerste lid.

2. De gezamenlijke aanspraken, als bedoeld in het eerste lid, worden erkend binnen een maximum dat voor de in artikel 5, eerste en tweede lid, genoemde periode 0,3% van 12.052.000 ton bedraagt.

3. Op een verzoek tot erkenning van een aanspraak, als bedoeld in het eerste lid, is artikel 7 van overeenkomstige toepassing.

4. Een hoofdberoep in de landbouw, als bedoeld in het eerste lid, heeft degene, die aannemelijk maakt dat zijn fiscaal onzuiver inkomen op het tijdstip van de aanvraag voor tenminste de helft afkomstig is uit het landbouwbedrijf en dat de arbeidsduur voor werkzaamheden binnen het landbouwbedrijf tenminste ¾ gedeelte van de totale arbeidsduur uitmaakt.

5. Indien het bedrijf door meer dan één natuurlijke persoon voor gezamenlijke rekening wordt uitgeoefend, dient ten minste één van hen te voldoen aan het bepaalde in het eerste lid onder a. Het bedrijf moet voldoen aan het bepaalde in het eerste lid, onder b.

6. Een rechtspersoon kan voor de onderhavige regeling in aanmerking komen indien:
a. die blijkens de statuten de exploitatie van landbouwbedrijven ten doel heeft;
b. het bedrijf wordt geleid door een bedrijfsleider die voldoet aan het bepaalde in het eerste lid, onder a, en
c. het bedrijf voldoet aan het bepaalde in het eerste lid, onder b.

b. hetzij ten gevolge van de verplaatsing van het bedrijf naar in één der Flevopolders van overheidswege uit te geven gronden,
voor de hoeveelheid, waarvoor de aanspraak wordt erkend. (²)

2. In het geval, bedoeld in het eerste lid, onder a, wordt de aanspraak tenminste erkend voor een gelijke hoeveelheid als onmiddellijk voor het tijdstip, waarop de gevolgen van onderscheidenlijk de ruilverkaveling, de reconstructie of de herinrichting zich voor het betrokken bedrijf hebben doen gelden, met inachtneming evenwel van de artikelen 5, 11, 12 en 13, tenzij het bedrijf wordt voortgezet op een kleinere oppervlakte grond dan die, welke het gevolg is van onderbedeling van ten hoogste 5%.

3. De Minister beslist over de erkenning van een aanspraak, als bedoeld in het eerste lid. Hij kan ter zake nadere regelen stellen.
Deze regelingen kunnen geheel of gedeeltelijk betrekking hebben op overdrachten in de periode van 1 januari 1982 tot 1 april 1984. (⁴) (²)

Artikel 17a (⁷)

1. In afwijking van het bepaalde in de artikelen 14 tot en met 16 kan, in geval van ruiling van gronden de aanspraak op de toegekende heffingvrije hoeveelheid blijven bestaan indien voor iedere bij de ruiling betrokken producent geldt dat maximaal 50% van de bedrijfsoppervlakte grond gebezigd voor de melkveehouderij bij de ruiling betrokken is en het bedrijf minimaal 95% van de oude omvang behoudt, waarbij de afwijking in ieder geval 0,5 hectare mag bedragen. Indien de bedrijfsoppervlakte van een deelnemende producent na ruiling minder dan de hierboven genoemde minimale omvang bedraagt wordt de heffingvrije hoeveelheid naar evenredigheid verminderd en kan deze hoeveelheid naar evenredigheid toegewezen worden aan de producenten wier bedrijfsoppervlakte is vergroot.

2. Dit artikel is alleen van toepassing indien de ruiling door alle bij de ruiling betrokken partijen vooraf schriftelijk is aangemeld bij de districtsbureauhouder op de door deze voorgeschreven wijze en de ruiling door de directeur is goedgekeurd.

Artikel 18

1. Een aanspraak, ingevolge de artikelen 14 tot en met 17, wordt niet of niet meer erkend voor het geheel of een evenredig deel, indien en voor zover de betrokken grond voor het geheel of dat evenredig deel niet of niet meer voor landbouwkundige doeleinden wordt gebruikt.

2. Een aanspraak ingevolge artikel 16 wordt niet erkend, voor verwerving van grond door een ander publiekrechtelijk lichaam dan het bureau beheer landbouwgronden, of door een particuliere natuurbeschermingsorganisatie, tenzij de Minister anders beslist voor een daarbij vastgestelde hoeveelheid, onder door hem te stellen voorwaarden of beperkingen.

Paragraaf 4 Slotbepalingen

Artikel 19

1. De Minister kan voor de hoeveelheden, voor welke aanspraken niet meer worden erkend, nader te bepalen aanspraken erkennen. Hij kan voor andere dan de in deze beschikking voorziene gevallen aanspraken erkennen.

2. Een aanspraak als bedoeld in het eerste lid kan niet worden erkend dan op basis van een bij de Minister ingediend met redenen omkleed verzoek. ([2])

3. Een verzoek als bedoeld in het tweede lid dient voor 15 november 1984 te zijn ingediend, indien de omstandigheden waarop het verzoek is gebaseerd, zich hebben voorgedaan voor 1 april 1984 of per die datum reeds bekend waren. ([2]) ([7])

Artikel 19a ([7])

Indien door het Borgstellingsfonds wordt besloten een garantie te verlenen volgens art. 2 van de Regeling Borgstelling Liquiditeitsfinanciering voor Melkveehouders (Stcrt. 1984, 240), onder de voorwaarde dat op een bepaalde heffingvrije hoeveelheid aanspraak kan worden gemaakt, kan de minister beslissen voor een daarbij vastgestelde hoeveelheid een aanspraak te erkennen, onder door hem te stellen voorwaarden of beperkingen.

Artikel 20

De koper, onderscheidenlijk de producent geeft terstond kennis aan de DBH en het Produktschap van iedere wijziging in de situatie of de omstandigheden, welke de verschuldigdheid van de heffing kan beïnvloeden of doen ontstaan, dan wel zodanige verschuldigdheid wederom kan doen ontstaan.

Artikel 20a ([5]) ([7])

1. Bij gehele bedrijfsovername kan een toekenning op grond van artikel 5, vierde lid, of 16 niet samengaan met een toekenning op grond van artikel 11 of 11c.

2. Een toekenning op grond van atikel 5, zevende lid, kan niet samengaan met een toekenning op grond van artikel 11, 11a of 11c.

3. Een toekenning op grond van artikel 5, zesde lid, kan niet samengaan met een toekenning op grond van artikel 11 of 11c, indien de verwerving van de grond of het rechtsfeit dat tot die verwerving leidt, heeft plaatsgevonden voor het aangaan van de investeringsverplichtingen, dan wel, in geval van koop, erfpacht of pacht, indien de overeenkomst tot het aangaan daarvan heeft plaatsgevonden binnen een halfjaar na het aangaan van de investeringsverplichtingen.

Beschikking superheffing bijzondere opvolgingssituaties *)

De Minister van Landbouw en Visserij,

Gelet op de artikelen 13 en 19 van de Landbouwwet;

Gehoord het Produktschap voor Zuivel en het Landbouwschap;

Besluit:

Artikel 1

1. In de gevallen waarin sprake is van een bedrijfsopvolgingssituatie en de produktie in 1983 ten gevolge van persoonlijke omstandigheden, die zich hebben voorgedaan in de periode 1972 tot en met 1983, lager is ten opzichte van het jaar voorafgaand aan het optreden van de persoonlijke omstandigheden, een en ander naar het oordeel van de minister, kan, onder de voorwaarden en beperkingen genoemd in deze regeling, aanspraak worden gemaakt op een bijzondere hoeveelheid die afwijkt van de hoeveelheid als bedoeld in artikel 5, eerste of tweede lid, van de Beschikking superheffing 1985. ([3])

2. Onder persoonlijke omstandigheden, als bedoeld in het eerste lid, worden verstaan:
- langdurige gehele of nagenoeg gehele arbeidsongeschiktheid of overlijden van de ondernemer of zijn meewerkende echtgenote, danwel
- gevallen van langdurige ernstige ziekte en overlijden van gezinsleden van de ondernemer.

3. De produktiedaling, als bedoeld in het eerste lid, dient in 1983 ten minste 10% te bedragen ten opzichte van 1982 of 1981 indien de persoonlijke omstandigheden zich hebben voorgedaan in de periode van 1982 of 1983, dan wel tenminste 7% te bedragen ten opzichte van het jaar voorafgaande aan het optreden van de persoonlijke omstandigheden indien deze persoonlijke omstandigheden zich hebben voorgedaan in de periode 1972 tot en met 1981. ([3])

4. Een aanspraak wordt slechts erkend indien het jaar voorafgaande aan het optreden van de persoonlijke omstandigheden minimaal 15 melkkoeien op het bedrijf aanwezig waren en het bedrijf in dat jaar ten minste 60% van het totaal aantal standaardbedrijfseenheden in de melkveehouderij had volgens de gegevens van de meitelling.

---

*) De Beschikking superheffing bijzondere opvolgingssituaties dd. 03-06-1985, no. J. 3631, is gepubliceerd in Stcrt. 109
Rectificatie: Stcrt. 116
Gewijzigd bij:
1) Beschikking d.d. 24-07-1985, no. J. 4678, Stcrt. 141.
2) Beschikking d.d. 02-10-1985, no. J. 6196, Stcrt. 192, m.i.v. 03-10-1985.
3) Beschikking d.d. 19-12-1985, no. J. 7777, Stcrt. 250, m.i.v. 24-12-1985.
Rectificatie: Stcrt. 1986, 3.
4) Beschikking d.d. 02-04-1986, no. J. 2100, Stcrt. 65, m.i.v. 05-04-1986.

Artikel 2

Van een bedrijfsopvolginssituatie, in de zin van artikel 1, eerste lid, is sprake indien het bedrijf voor ten minste vijf jaar wordt overgenomen door een zoon, dochter, pleegkind, schoonzoon of schoondochter, kleinzoon of kleindochter, en

a. de bedrijfsopvolger tussen 1 april 1983 en 1 april 1985 het bedrijf geheel of grotendeels heeft overgenomen, of, indien de overname op een later tijdstip plaatsvindt, de opvolger in die periode op het bedrijf werkzaam is en voor zijn inkomen geheel afhankelijk is van het bedrijf dan wel

b. de bedrijfsopvolger op 1 april 1985 16 jaar of ouder is en bezig is een agrarische opleiding te volgen of een agrarische opleiding heeft voltooid. ([4])

Artikel 3

1. De bijzondere hoeveelheid, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, is gelijk aan de produktie van het jaar voorafgaande aan het optreden van de persoonlijke omstandigheden verminderd met het geldend kortingspercentage, met dien verstande dat de totale heffingvrije hoeveelheid op het bedrijf maximaal gelijk kan zijn aan de afgeleverde hoeveelheid kilogrammen melk in het jaar voorafgaande aan de calamiteit, verminderd met het geldende kortingspercentage. ([3])

2. In het geval van de bedrijfsopvolgingssituatie, als bedoeld in artikel 2, onder b, wordt de bijzondere heffingvrije hoeveelheid toegekend onder de voorwaarde dat het bedrijf voor 1 april 1989 wordt overgenomen, en de aanspraak eerst erkend, nadat de bedrijfsopvolging heeft plaatsgevonden dan wel nadat de opvolger op het bedrijf werkzaam is geworden en voor zijn inkomen geheel afhankelijk is van het bedrijf.

3. In het geval dat een bedrijfsopvolger de bedrijfsvoering binnen 5 jaar beëindigt wordt de heffingvrije hoeveelheid verminderd met de op grond van het eerste lid toegekende hoeveelheid.

4. De minister kan het bepaalde in het derde lid buiten toepassing laten indien overdracht van het bedrijf als gevolg van overlijden of arbeidsongeschiktheid van de bedrijfsopvolger noodzakelijk is, onder door de minister te stellen voorwaarden of beperkingen.

5. De bijzondere hoeveelheid, bedoeld in het eerste lid wordt evenredig verminderd, indien de totale oppervlakte grond, gebezigd voor de melkveehouderij, op het bedrijf is verminderd in de periode na het optreden van de persoonlijke omstandigheid, met dien verstande dat de totale heffingvrije hoeveelheid op het bedrijf minimaal gelijk is aan het aantal resterende hectares, eigendom of vaste pacht, vermenigvuldigd met een regio-gemiddelde als bedoeld in de uitvoeringsregeling gebaseerd op artikel 9 van de Beschikking superheffing 1985. ([3])

Beschikking aanvulling superheffing*)

De Minister van Landbouw en Visserij

Gelet op de artikelen 13 en 19 van de Landbouwwet (Stb. 1957, 342);

Gehoord het Produktschap voor Zuivel en het Landbouwschap;

Besluit:

Artikel 1

1. Deze regeling neemt over de begrippen van de Beschikking superheffing (Stcrt. 1984, 79) en de Beschikking superheffing 1985 (Stcrt. 1985, 118) en verstaat voorts onder "beschikking": Beschikking superheffing.

2. In de gevallen waarin deze regeling van toepassing is kan met ingang van de heffingsperiode 1986/1987 aanspraak worden gemaakt op een bijzondere heffingvrije hoeveelheid, die afwijkt van de hoeveelheid, bedoeld in artikel 5, eerste of tweede lid, van de Beschikking superheffing 1985.

Artikel 2

1. Artikel 11, tweede lid, onderdeel b, van de beschikking is van overeenkomstige toepassing op investeringsverplichtingen voor een bedrag tussen de vijftigduizend en honderdduizend gulden ten behoeve van vervanging van, of uitbreiding tot een totaal aantal van meer dan 60 standplaatsen met meer dan 25%. De toewijzing van een bijzondere heffingvrije hoeveelheid wordt alsdan berekend op basis van een uitbreiding tot een totaal van 60 standplaatsen.

2. Degene, wiens produktie in het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de investeringsverplichtingen als bedoeld in artikel 11 van de beschikking zijn aangegaan, ten gevolge van een buitengewone omstandigheid, als bedoeld in artikel 12, tweede lid, van de beschikking, minder dan 90% heeft bedragen van de produktie in een van de twee aan dat jaar voorafgaande jaren, kan verzoeken één van die twee jaren als referentiejaar als bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de beschikking in aanmerking te nemen.

3. Artikel 11 van de beschikking en het eerste lid zijn van overeenkomstige toepassing voor degene, die tussen 1 september 1979 en 1 september 1981 investeringsverplichtingen heeft aangegaan en die in 1983 ten

*) De Beschikking aanvulling superheffing d.d. 04-04-1986, no. J. 1593, is gepubliceerd in Stcrt. 65.

Artikel 4

1. Degene, die op grond van deze regeling voor een bijzondere hoeveelheid, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, een aanspraak wenst geldend te maken, dient voor 1 mei 1986 op een daartoe voorgeschreven formulier een daartoe strekkend verzoek in bij de districtsbureauhouder van de Stichting tot Uitvoering van Landbouwmaatregelen in wiens werkgebied het bedrijf van de verzoeker is gelegen, volgens de daartoe gestelde voorschriften. [1] [2] [3] [4]

2. Een verzoek, als bedoeld in het eerste lid, is met redenen omkleed. Het bevat een, met daartoe strekkende bewijsstukken, onderbouwde verklaring, omtrent de onderscheidene gronden, welke ter staving van het verzoek worden aangevoerd. Het verzoek is niet ontvankelijk, indien de voorschriften, bedoeld in het eerste lid, of het bepaalde in dit lid niet in acht zijn genomen.

Artikel 5

1. De DBH legt een verzoek, als bedoeld in artikel 4, tweede lid, zo nodig vergezeld van zijn advies, aan de directeur voor Landbouw en voedselvoorziening voor. Indien het verzoek moet worden afgewezen beslist de directeur. Indien de directeur van oordeel is dat het verzoek voor toewijzing in aanmerking komt legt hij dit voor aan de minister, vergezeld van zijn advies en beslist de minister.

2. Tegen een beslissing van de directeur, als bedoeld in het eerste lid, kan de verzoeker binnen 30 dagen, nadat deze hem schriftelijk is medegedeeld, een bezwaarschrift indienen bij de minister.

Artikel 6

1. Deze beschikking kan worden aangehaald als 'Beschikking superheffing bijzondere opvolgingssituaties'.

2. Zij wordt in de Staatscourant bekend gemaakt.

3. Zij treedt in werking met ingang van de datum van haar bekendmaking.

's-Gravenhage, 3 juni 1985.

De minister van Landbouw en Visserij,
G.J.M. Braks.

Toelichting

De onderhavige regeling heeft tot doel voorzieningen te treffen voor bedrijven waar een bedrijfsopvolger zich aandient en die op zichzelf levensvatbaar zijn zij het dat in 1983 geen of onvoldoende melk is geproduceerd als gevolg van ernstige persoonlijke omstandigheden van de toenmalige ondernemer, zodat 1983 niet representatief kan worden geacht. Door die omstandigheid is de ontwikkeling geremd zodat

c. de Beschikking superheffing bijzondere opvolgingssituaties (Stcrt. 1985, 109);
d. de Beschikking superheffing bedrijfsopvolgingssituaties onderbezetting.

4. Indien op grond van deze regeling een aanspraak kan worden gemaakt op een hogere heffingvrije hoeveelheid dan op grond van één van de in het derde lid genoemde regelingen, kan een toekenning plaatsvinden op grond van deze regeling; als dan vervalt de toekenning gebaseerd op de in het derde lid genoemde regelingen.

Artikel 7

1. Degene, die op grond van de artikelen 2 tot en met 5 voor een andere hoeveelheid dan bedoeld in artikel 5, eerste of tweede lid, van de Beschikking superheffing 1985, een aanspraak wenst geldend te maken, dient vanaf 7 april en vóór 15 juni 1986 op een daartoe voorgeschreven formulier een daartoe strekkend verzoek in bij de DBH, volgens de daartoe gestelde voorschriften.

2. Een verzoek, als bedoeld in het eerste lid, is met redenen omkleed. Het bevat een, met daartoe strekkende bewijsstukken, onderbouwde verklaring omtrent de onderscheidene gronden, als bedoeld in de artikelen 2 tot en met 5 welke ter staving van het verzoek worden aangevoerd.

3. Het verzoek is niet ontvankelijk, indien de voorschriften, bedoeld in het eerste lid, of het bepaalde in het tweede lid niet in acht zijn genomen dan wel indien kennelijk niet aan de voorwaarden gesteld in bedoelde artikelen, wordt voldaan.

Artikel 8

1. De DBH legt een verzoek, bevattende de gronden als bedoeld in de artikelen 2 tot en met 5 zo nodig vergezeld van zijn advies, aan de directeur voor.

2. Indien een verzoek moet worden afgewezen beslist de directeur. Indien de directeur van oordeel is dat zodanig verzoek voor toewijzing in aanmerking komt, legt hij dit voor aan de minister, vergezeld van zijn advies, en beslist de minister.

3. Tegen een beslissing van de directeur, als bedoeld in het tweede lid, kan de verzoeker binnen 30 dagen, nadat deze hem schriftelijk is meegedeeld, een bezwaarschrift indienen bij de minister.

Artikel 9

Bij producenten aan wie op grond van deze regeling een heffingvrije hoeveelheid is toegewezen vindt verrekening van de eventueel over de heffingsperiode 1985/1986 geïnde heffing plaats op basis van de op grond van deze regeling toegekende bijzondere heffingvrije hoeveelheid.

van het bedrijf is geworden, met dien verstande dat het bedrijf vóór 1 april 1989 wordt overgenomen, ofwel
c. in de periode tussen 1 april 1986 en 1 april 1989 het bedrijf zal overnemen en hij op 1 april 1986 de leeftijd van 16 jaren heeft bereikt en bezig is een agrarische opleiding te volgen of een agrarische opleiding heeft voltooid.

Artikel 5

Binnen een termijn van 18 maanden na toekenning van de heffingvrije hoeveelheid op grond van deze beschikking dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:
a. de bedrijfsopvolger dient op het overgenomen of het over te nemen bedrijf werkzaam te zijn en voor zijn inkomen geheel of nagenoeg geheel afhankelijk te zijn van dit bedrijf;
b. de bedrijfsopvolger dient op het overgenomen of over te nemen bedrijf tenminste 60% van het totale aantal standaardbedrijfseenheden in de melkveehouderij te hebben;
c. de bedrijfsopvolger dient van het overgenomen of over te nemen bedrijf bedrijfsmatig melk of het equivalent daarvan af te leveren.

Artikel 6

1. Een aanspraak wordt erkend indien
a. het totaal aantal melk- of kalfkoeien over het overgenomen of over te nemen bedrijf volgens de landbouwtelling 1983 minder dan 90% bedroeg van het hoogste aantal melk- of kalfkoeien in enig jaar volgens de landbouwtelling van de jaren 1975 tot en met 1982; en
b. volgens de landbouwtelling van de jaren 1975 tot en met 1982 het aantal melk- of kalfkoeien op het overgenomen of over te nemen bedrijf in enig jaar tenminste 30 bedroeg; en
c. is aangetoond dat op het overgenomen of over te nemen bedrijf tussen 1 januari 1978 en 1 april 1984 bedrijfsmatig melk of het equivalent daarvan is afgeleverd.

2. Indien het overgenomen of over te nemen bedrijf in de jaren 1975 tot en met 1983 is verplaatst, kunnen de in het eerste lid genoemde aantallen melk- of kalfkoeien mede worden ontleend aan de gegevens van de landbouwtelling in de periode vóór de verplaatsing van het bedrijf, tot een maximum van het aantal standplaatsen in de periode na de verplaatsing.

Artikel 7

1. Een aanspraak kan eveneens worden erkend, indien
a. in de periode tussen 1 september 1981 en 1 maart 1984 investeringsverplichtingen zijn aangegaan ten behoeve van uitbreiding van het aantal standplaatsen met meer dan 25% voor een bedrag van tenminste f 20.000,--; en
b. het totaal aantal melk- of kalfkoeien volgens de landbouwtelling 1983 minder dan 90% bedroeg van het totaal aantal aanwezige standplaatsen, na de uitbreiding; en

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Kooistra, Klaas

Knelgevallen superheffing / Klaas Kooistra. - Wageningen [etc.] : Wetenschapswinkel Landbouwuniversiteit [etc.]. - (Rapport / Wetenschapswinkel ; 85)
Met lit. opg.
ISBN 90-6754-292-X
Trefw.: melkveehouderijen / landbouwbeleid.

omslag : Ernst van Cleef, Wageningen
druk : Ernsting, Wageningen
prijs : *f* 7,50